

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.12.2015.
COM(2015) 615 final

2015/0278 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredaba država članica u pogledu
zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga**

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2015) 264 final}

{SWD(2015) 265 final}

{SWD(2015) 266 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

U ovom se obrazloženju detaljnije predstavlja prijedlog nove direktive čiji je cilj usklađivanje zakona, propisa i administrativnih odredaba država članica o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga.

Gospodarski se subjekti trenutačno suočavaju s različitim i često proturječnim nacionalnim zahtjevima za pristupačnost zbog čega ne mogu iskoristiti potencijal unutarnjeg tržišta.

Predloženom direktivom podupiru se države članice u ispunjavanju svojih nacionalnih obveza kao i obveza u okviru Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD)¹ u pogledu pristupačnosti.

EU je s 25 država članica stranka Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u čijem je središtu pristupačnost². To je jedan od prioriteta Europske strategije za osobe s invaliditetom za razdoblje 2020. – 2010.³ kojom se određuju mjere za provedbu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom na razini EU-a. Osiguravanjem pristupačnosti sprečavaju se ili uklanjaju prepreke za upotrebu proizvoda i usluga široke potrošnje. Time se osobama sa smanjenim funkcionalnim sposobnostima, uključujući osobe s invaliditetom⁴, omogućuje percepcija, upotreba i razumijevanje tih proizvoda i usluga na ravnopravnoj osnovi s drugima.

1.1. Ciljevi i kontekst prijedloga

Cilj je prijedloga doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i spriječiti i ukloniti prepreke slobodnom kretanju pristupačnih proizvoda i usluga.

Potražnja za pristupačnim proizvodima i uslugama je velika, a broj građana s invaliditetom i/ili funkcionalnim ograničenjima znatno će porasti kako stanovništvo Europske unije bude starije. Uzimajući u obzir starenje stanovništva, očekuje se da će 2020. približno 120 milijuna osoba u Europskoj uniji imati višestruki i/ili manji invaliditet. Poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta kad je riječ o posebnim pristupačnim proizvodima i uslugama bit će korisno i za te potrošače i za industriju. Stvaranjem okruženja s pristupačnijim proizvodima i uslugama omogućuje se veća uključenost i sudjelovanje građana u društvu. Njime se podržavaju samostalan život i autonomni izbori. Nadalje, takvim se okruženjem pridonosi primjeni načela ravnopravnosti osoba s invaliditetom u pristupu robama i uslugama⁵.

Postoje razlike u zakonodavstvu, normama i smjernicama o pristupačnosti koje će se vrlo vjerojatno povećavati kako države članice budu donosile nova pravila o pristupačnosti. To je posljedica stupanja na snagu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u EU-u i

¹ Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD), dostupno na: <http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=150>.

² Iako su sve države članice EU-a potpisale Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Finska, Irska i Nizozemska su trenutačno u postupku njezine ratifikacije.

³ Europska strategija za osobe s invaliditetom za razdoblje 2020. – 2010., COM(2010) 636 završna verzija, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:en:PDF>

⁴ U skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, osobe s invaliditetom su one osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

⁵ Komisija je predstavila prijedlog kojim se osigurava, među ostalim, da se prema osobama s invaliditetom postupa jednako kao i s drugima, COM(2008) 426 završna verzija.

većini država članica, kao i općeg karaktera njezinih odredaba koje se mogu različito tumačiti i primjenjivati kad se provode na nacionalnoj razini. Jedan primjer različitih pravila pristupačnosti je *weba* u slučaju u kojem se države članice koriste različitim verzijama smjernica za pristupačnost *web*-sadržaja (W3C/WCAG), a drugi su usluge audiovizualnih medija kad se upotrebljavaju različite norme za podnaslove i opis zvučnog sadržaja. Nadalje, promjene u zakonodavstvu EU-a kojima pristupačnost postaje općenito obvezna, ali ju se ne definira, kao u slučaju direktiva o javnoj nabavi, imat će sličan učinak.

Neusklađeni nacionalni pristupi pitanju pristupačnosti uzrok su prepreka na unutarnjem tržištu. Dobavljači koji posluju prekogranično suočavaju se s dodatnim troškovima proizvodnje kako bi udovoljili različitim pravilima o pristupačnosti. Tržišno natjecanje, konkurentnost i gospodarski rast otežani su jer poduzeća, posebno mala i srednja, nemaju dovoljno znanja ni kapaciteta za učenje i primjenu svih različitih nacionalnih zahtjeva i postupaka. Stoga je važno mala i srednja poduzeća uključiti u područje primjene ovog prijedloga jer bi se u protivnom moglo smatrati da su njihovi proizvodi i usluge drugorazredni ili manje kvalitetni.

Nacionalna tijela, proizvođači i pružatelji usluga suočavaju se s nesigurnošću u pogledu zahtjeva za pristupačnost za potencijalne prekogranične usluge i u pogledu primjenjivog okvira politike za pristupačnost.

Iz opisane situacije proizlazi potreba za djelovanjem kako bi se osiguralo slobodno kretanje proizvoda i usluga time što će se utvrditi i upotrebljavati zajednički zahtjevi za pristupačnost za odabrane proizvode i usluge te upotrebom istih zahtjeva za zakonodavstvo EU-a kojim se utvrđuju opće obveze pristupačnosti. Tako će se pridonijeti povećanju tržišnog natjecanja među poslovnim subjektima. Ovim se prijedlogom nastoje smanjiti i spriječiti prepreke prekograničnoj trgovini.

Usklađivanje nacionalnih mjera koje se odnose na pristupačnost predlaže se kao nužan uvjet da se okonča zakonodavna različitost.

1.2. Tehnička pozadina

Proizvođači i pružatelji usluga diljem svijeta trenutačno se koriste različitim pristupima za usklađivanje sa zahtjevima za pristupačnost u proizvodnji proizvoda ili pri pružanju usluga s posebnim značajkama pristupačnosti. Ti su pristupi ponekad utemeljeni na nacionalnim ili međunarodnim normama, ali te norme najčešće nisu usklađene među regijama ili zemljama.

Na europskoj razini trenutačno se razvija niz normi o pristupačnosti nakon što je Europska komisija europskim organizacijama za normizaciju (ESO) uputila zahtjeve za normizaciju. Tim zahtjevima za normizaciju (nezakonodavne aktivnosti) ESO-i su pozvani da razvoj dobrovoljnih europskih normi usklade s globalnim razvojem. Zahtjevi koji se odnose na pristupačnost su: M/376⁶ (2005) o informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (ICT), a rezultat je europska norma EN 301 549⁷ usvojena u veljači 2014.; M/420⁸ (2007) o

⁶ Zahtjev za normizaciju M/376 upućen CEN-u, CENELEC-u i ETSI-ju kojim se podržavaju europski zahtjevi za pristupačnost pri javnoj nabavi proizvoda i usluga u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=333>

⁷ Ta je norma dobro usklađena s normama u SAD-u prema Odjeljku 508 američkog Zakona o rehabilitaciji.

⁸ Zahtjev za normizaciju M/420 upućen CEN-u, CENELEC-u i ETSI-ju kojim se podržavaju europski zahtjevi za pristupačnost pri javnoj nabavi u izgrađenom okolišu:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=392;>
[http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Accessibility/Construction/Pages/Allpresentations.aspx.](http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Accessibility/Construction/Pages/Allpresentations.aspx)

izgrađenom okolišu i M/473⁹ o uključivanju pristupačnosti pridržavajući se načela „univerzalnog dizajna” u europskoj normizaciji. Ti su zahtjevi za normizaciju izdani nakon pozitivnog mišljenja država članica u Odboru osnovanom prema članku 5. Direktive 98/34/EZ i njima se od europskih organizacija za normizaciju traži da razviju određene dobrovoljne norme pristupačnosti i, kad je to moguće, preispitaju postojeće norme kako bi se dobile bolje smjernice o načelima „univerzalnog dizajna”.

Posao na zahtijevanoj dobrovoljnoj europskoj normizaciji dugotrajan je proces, a u nedostatku europskih normi moguće je da se počne raditi na nacionalnim normama. Stoga će biti potrebno poduprijeti dobrovoljnu europsku normizaciju regulatornom intervencijom radi postizanja željenog usklađivanja na europskoj razini. Zahtjevi za funkcionalnu pristupačnost utvrđeni u Direktivi navode se u kategorijama općih ciljeva. Jedan od načina kako procijeniti sukladnost s tim zahtjevima primjena je dobrovoljnih usklađenih normi koje su donesene u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji¹⁰.

Europske norme koje budu rezultat prethodno spomenutih zahtjeva ili bilo koje postojeće prikladne europske norme trebale bi se upotrijebiti u ovoj inicijativi kao temelj za usklađene norme kako bi se osigurala pretpostavka sukladnosti sa zahtjevima za pristupačnost.

1.3. Politički kontekst

Osnovni je cilj ove Direktive poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta za pristupačne proizvode i usluge. To je u skladu s političkim smjernicama predsjednika Junckera u kojima izražava želju da se „*sljedeća Komisija osloni na snagu našeg jedinstvenog tržišta i da u cijelosti iskoristi potencijal tog tržišta u svim njegovim dimenzijama*”. Ovom će se Direktivom nadalje pomoći u provedbi Programa rada Komisije za 2015.¹¹ u kojem se naglašava predanost Komisije ostvarenju pristupačnosti kao katalizatora socijalne uključenosti. „*Europska komisija predana je postizanju jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom, uz puno poštovanje Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. To uključuje pristup fizičkom okolišu, prijevozu, informacijskim i komunikacijskim tehnologijama i sustavima (ICT) i drugim objektima/uslugama.*”

U skladu s člankom 9. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, EU i države članice obvezni su kao stranke te Konvencije, u okviru svojih nadležnosti, poduzeti odgovarajuće mjere osiguravanja pristupačnosti. U članku 3. pristupačnost je jedno od općih načela Konvencije koje treba uzeti u obzir u odnosu na uživanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda navedenih u Konvenciji.

Pravna priroda obveza koje se odnose na pristupačnost prema Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom potvrđena je Općim komentarom o članku 9. Konvencije o pristupačnosti¹² koji je Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom objavio u travnju 2014. U tom je komentaru navedeno da se „države stranke obvezuju donijeti, proglasiti i pratiti nacionalne norme koje se odnose na pristupačnost [...]. [...] Države stranke trebale bi podrobno preispitati zakone o pristupačnosti kako bi identificirale, pratile i rješavale nedostatke u zakonodavstvu i njegovoj primjeni”. Nadalje se navodi da bi „države stranke

⁹ Zahtjev za normizaciju M/473 upućen CEN-u, CENELEC-u i ETSI-ju kojim se traži uključivanje načela „univerzalnog dizajna” u sve relevantne inicijative za normizaciju:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=461>
<ftp://ftp.cencenelec.eu/CEN/Sectors/List/Accessibility/DfAmandate.pdf>

¹⁰ SL L 316, 14.11.2012., str. 12.

¹¹ COM(2014) 910 Programa rada Komisije za 2015. – Novi početak, dostupno na:
http://ec.europa.eu/atwork/pdf/cwp_2015_en.pdf

¹² <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/GC.aspx>

trebale uspostaviti zakonodavni okvir sa specifičnim, provedivim i vremenski ograničenim pokazateljima za praćenje i procjenu toga kako privatni subjekti provode postupne izmjene i prilagodbe prethodno nepristupačnih usluga u pristupačne. Države članke usto bi trebale osigurati da svi novonabavljeni proizvodi i ostale usluge budu u potpunosti pristupačne osobama s invaliditetom.”

Obveza za Europu bez zapreka obnovljena je 2010. u Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. Ta je strategija sastavljena u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom. Aktivnostima EU-a podupiru se i dopunjuju nacionalne aktivnosti za ostvarivanje pristupačnosti i uklanjanje postojećih zapreka.

Pristupačnost je uključena u nekoliko inicijativa EU-a. U zakonodavstvu EU-a koje se odnosi na specifične proizvode, usluge ili sektore predviđeni su detaljni zahtjevi za pristupačnost. Ostalo zakonodavstvo, kao što su direktive o javnoj nabavi i uredbe o europskim strukturnim i investicijskim fondovima sadržava općeniti zahtjev za pristupačnost (prvo u razdoblju 2007. – 2013. i pojačane odredbe za razdoblje 2014. – 2020.). Međutim, još ne postoji zajednička definicija pristupačnosti na europskoj razini.

U „Akcijском planu 2010. – 2015.”¹³ priloženom Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom, u okviru posebnog cilja sprečavanja, identificiranja i uklanjanja smetnji i zapreka pristupačnosti, Komisija se obvezala prirediti Europski akt o pristupačnosti kojim se uspostavlja opći okvir za pristupačnost u vezi s proizvodima i uslugama.

1.4. Dosljednost u odnosu na ostale politike i ciljeve Unije

U brojnim slučajevima zakonodavstvom EU-a rješava se situacija osoba s invaliditetom s naglaskom na neko posebno područje. Takav je slučaj kod uređaba o pravima putnika u svim vrstama prijevoza (zračni, željeznički, prijevoz vodnim putovima, autobusni) koje se usredotočuju na nediskriminaciju i pružanje pomoći osobama sa smanjenom pokretljivošću pri korištenju prijevoza¹⁴. Također postoji zakonodavstvo EU-a o pristupačnosti vozila za prijevoz putnika, kao što su autobusi s niskim podom¹⁵, željeznička vozila¹⁶ i plovila¹⁷ te postoje tehničke norme kojima se osigurava pristupačnost vozila za različite načine prijevoza. Ovim prijedlogom ne utječe se na njihovo područje primjene. Ipak, poboljšana pristupačnost prijevoza koja će proizaći iz ove inicijative može olakšati pružanje pomoći i/ili smanjiti potrebu za takvom pomoći i povezane troškove.

¹³ Početni plan provedbe Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. – 2020., popis mjera 2010. – 2015., SEC/2010/1324 završna verzija, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1324:FIN:en:PDF>

¹⁴ Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, SL L 204, 26.7.2006., str.1.; Uredba (EZ) br. 1371/2007 o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu, SL L 315/14 od 3.12.2007.; Uredba (EU) br. 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima, SL L 334/1 od 17.12.2010.; Uredba (EU) br. 181/2011 o pravima putnika u autobusnom prijevozu, SL L 55/1 od 28.2.2011.

¹⁵ Uredba (EZ) br. 661/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zahtjevima za homologaciju tipa za opću sigurnost motornih vozila, njihovih prikolica i sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila (SL L 200, 31.7.2009., str. 1.).

¹⁶ Direktiva 2008/57/EZ od 17. lipnja 2008. o interoperabilnosti željezničkog sustava unutar Zajednice (preinaka) (SL L 191, 18.7.2008., str. 1.) i Odluka Komisije 2008/164/EZ od 21. prosinca 2007. o tehničkoj specifikaciji interoperabilnosti u odnosu na „osobe smanjene pokretljivosti” u transeuropskom konvencionalnom željezničkom sustavu i željezničkom sustavu velikih brzina (SL L 64, 7.3.2008., str. 72.)

¹⁷ Direktiva 2009/45/EZ o sigurnosnim pravilima i normama za putničke brodove, SL L 163 od 25.6.2009.

Ovaj je prijedlog u sinergiji s prijedlogom Direktive o pristupačnosti internetskih stranica tijela javnog sektora¹⁸, u kojoj se obrađuje poseban skup internetskih stranica tijela javnog sektora na kojima se nude određene usluge. Ovom se inicijativom dopunjuje taj prijedlog tako što se njime obrađuju određene internetske stranice u privatnom sektoru. Tim se dvama prijedlozima zajedno doprinosi ostvarenju uključivog e-društva zacrtanog u strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta tako što se osigurava da internetske stranice pružatelja javnih usluga budu pristupačne građanima. Kako bi se osiguralo da nadležna tijela moraju primijeniti iste specifikacije pristupačnosti neovisno o vrsti internetske stranice, zahtjevi za pristupačnost interneta koji se koriste u ovom prijedlogu Direktive istovjetni su onima iz prijedloga Direktive o pristupačnosti internetskih stranica tijela javnog sektora.

Prijedlogom se određuju zahtjevi za pristupačnost te time pojašnjavaju obveze koje se odnose na pristupačnost u zakonodavstvu EU-a kojim se te obveze utvrđuju, ali bez definiranja zahtjeva ili specifikacija, primjerice u području javne nabave ili europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Stoga će se prijedlog primjenjivati na te inicijative bez potrebe da ih se mijenja, unatoč njihovim različitim ciljevima i pravnoj osnovi, a korist će biti u tome što će se detaljnije pojasniti što se podrazumijeva pod pristupačnošću te će se na taj način doprinijeti pravnoj sigurnosti.

U budućem zakonodavstvu s obvezama pristupačnosti mogli bi se odražavati zajednički zahtjevi za pristupačnost iz ove inicijative, čime bi se poboljšala usklađenost na unutarnjem tržištu.

Nadalje, u konceptu aktivnog starenja koji je Europska komisija promicala tijekom Europske godine aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti 2012. naglašava se važnost stvaranja pristupačnog okruženja, odnosno okruženja prilagođenoga starijim osobama kako bi se ljudima omogućilo da žive neovisno u lokalnoj zajednici što je duže moguće. Pristupačnost je jedna od ključnih sastavnica tog koncepta. S obzirom na snažnu povezanost između invalidnosti i starenja,¹⁹ pristupačnost je ključni uvjet kako bi starije osobe mogle ostati aktivne, živjeti samostalno i doprinositi seniorskom gospodarstvu²⁰.

Na međunarodnoj razini, SAD ima širok okvir zakonodavstva o pristupačnosti, često s detaljnim obveznim normama i pravilima²¹. Stoga se prijedlogom nastoji postići usklađenost između odredaba primjenjivih u SAD-u i pravila EU-a s obzirom na globalni karakter nekih proizvoda i usluga, a tu je potrebu naglasilo više dionika (osobito iz djelatnosti informacijskih i komunikacijskih tehnologija). Taj će se cilj lakše ostvariti kad se dovrši normizacija prema zahtjevu za normizaciju M/376²². Inicijativom EU-a o pristupačnosti mogao bi se uspostaviti okvir u kojemu bi norme za pristupačnost razvijene s globalnog stajališta mogle biti od pomoći u stvaranju transatlantskog tržišta.

Ovim bi se prijedlogom potaknula učinkovita primjena drugih normi koje se odnose na pristupačnost i koje proizlaze iz zahtjeva za normizaciju Komisije M/376, M/420 i M/473.

¹⁸ COM(2012) 721 završna verzija, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0721:FIN:EN:PDF>

¹⁹ Podaci EU-SILC-a i Globalni teret bolesti, izvještaj Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

²⁰ COM(2012) 83 Ostvarivanje strateškog provedbenog plana Europskog inovacijskog partnerstva za aktivno i zdravo starenje.

²¹ Odjeljak 255. Zakona o telekomunikacijama, Zakon o pristupačnosti komunikacija i video medija, Odjeljak 508. Zakona o rehabilitaciji, Zakon o zračnim prijevoznicima, ADA (Zakon o Amerikancima s invaliditetom), Zakon o pomoći pri glasovanju.

²² O europskim zahtjevima za pristupačnost pri javnoj nabavi proizvoda i usluga u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=333>

2. REZULTATI SAVJETOVANJA SA ZAINTERESIRANIM STRANAMA I PROCJENE UČINKA

2.1. Savjetovanje sa zainteresiranim stranama

Provedena su brojna javna savjetovanja i studije radi utvrđivanja problema i potreba, uz sudjelovanje država članica, industrije i civilnog društva (potrošača, uključujući one s invaliditetom):

- javno *online* savjetovanje u cilju donošenja Europskog akta o pristupačnosti (2012.)²³,
- istraživanje Eurobarometra o pristupačnosti (2012.)²⁴,
- Panel-diskusija o MSP-ovima provedena u okviru Europske poduzetničke mreže (2012.)²⁵,
- izravna savjetovanja i sastanci s predstavnicima glavnih organizacija civilnog društva, uključujući one koje zastupaju osobe s invaliditetom, predstavnicima industrija i europskih sektorskih udruženja; primjerice, dijalog na visokoj razini o „rastu i pristupačnosti” u organizaciji potpredsjednice Europske komisije Viviane Reding (u prosincu 2013.),
- peto izvješće skupine visoke razine za invaliditet (skupina stručnjaka država članica) o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom²⁶,
- studija o socioekonomskim učincima novih mjera za poboljšanje pristupačnosti proizvoda i usluga za osobe s invaliditetom (2013.)²⁷,
- studije o zakonodavstvu o pristupačnosti u 27 država članica i provedbi tog zakonodavstva u EU-u koje je provela Akademska mreža europskih stručnjaka za invaliditet (ANED) (2012.)²⁸.

2.2. Procjena učinka

U upravljačkoj skupini za procjenu učinka, pod vodstvom Glavne uprave za pravosuđe, sudjelovali su predstavnici različitih službi i odjela Komisije.

Pet opcija politike odbačeno je u ranoj fazi postupka procjene učinka jer se smatralo da su nerealne, nerazmjerne ili da ne mogu ostvariti ciljeve.

Nakon preliminarnog pregleda zaključeno je da se ovom inicijativom EU-a trebaju obuhvatiti samo odabrana prioritetna područja, u kojima su prepreke za funkcioniranje jedinstvenog tržišta najuočljivije te će se vjerojatno povećavati, ili u kojima bi se djelovanjem na europskoj razini ostvarila dodana vrijednost. Sljedeće su četiri opcije zadržane za daljnju analizu učinka:

Opcija 1. Bez daljnje aktivnosti na razini EU-a (osnovni scenarij).

Opcija 2. Preporuka EU-a kojom se definiraju zajednički zahtjevi za pristupačnost za odabrane proizvode i usluge, među ostalim u području javne nabave. Ovom se opcijom rješava problem osnovnog scenarija s obzirom na to da sadržava zahtjeve za pristupačnost koji se mogu primijeniti na određeni popis proizvoda i usluga te na postupke javne nabave.

²³ Izvješće agencije Deloitte koje će se objaviti istodobno s donošenjem prijedloga.

²⁴ Eurobarometer br. 345:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_360_345_en.htm.

²⁵ Izvješće agencije Deloitte o panel-diskusiji o MSP-ovima koje će se objaviti istodobno s donošenjem prijedloga.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/dhlg_5th_report_en.pdf

²⁷ Konačno izvješće o studiji agencije Deloitte koje će se objaviti istodobno s donošenjem prijedloga.

²⁸ www.disability-europe.net/

Opcija 3. Direktiva EU-a kojom se definiraju zajednički zahtjevi za pristupačnost za odabrane proizvode i usluge, među ostalim u području javne nabave, a koju bi države članice morale primjenjivati pri donošenju propisa o pristupačnosti. U okviru ove opcije države članice neće biti obvezne donijeti zakonodavstvo o zahtjevima za pristupačnost do određenog datuma, ali ako ga donose ili su to već učinile, morat će slijediti pravila EU-a kako bi se osigurala dosljednost diljem jedinstvenog tržišta. Sve će države članice morati osigurati slobodno kretanje pristupačnih proizvoda i usluga, čak i ako ne donesu propise o pristupačnosti, te primjenjivati zajedničke zahtjeve za pristupačnost u postupcima javne nabave.

Opcija 4. Direktiva EU-a kojom se definiraju zajednički zahtjevi za pristupačnost za odabrane proizvode i usluge, među ostalim u području javne nabave – odmah primjenjiva na sve države članice. U okviru ove opcije sve bi države članice, uključujući one koje još nemaju propise o pristupačnosti, bile obvezne donijeti novo zakonodavstvo o pristupačnosti u skladu s predloženim pravilima EU-a. Tako bi se pravila o pristupačnosti potpuno uskladila u svim državama članicama.

Zaključeno je da je regulatorna intervencija najučinkovitiji oblik intervencije EU-a u cilju rješavanja sadašnjih i očekivanih problema u funkcioniranju jedinstvenog tržišta. Zaključeno je da je osobito direktiva u skladu s pristupom iz prethodnih komunikacija i instrumenata Komisije te bi se njome osigurao nesmetan protok pristupačnih proizvoda i usluga bez prekoračivanja onoga što je potrebno.

Nakon pažljivog razmatranja Odbor za procjenu učinka dao je pozitivno mišljenje o Izvješću o procjeni učinka koje su pripremile službe Europske komisije. U konačnoj verziji procjene učinka uključene su preporuke Odbora za procjenu učinka.

3. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

3.1. Pravna osnova

Članak 114. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

3.2. Načelo supsidijarnosti

Načelo supsidijarnosti primjenjuje se u onoj mjeri u kojoj pitanja koja se obrađuju ovim prijedlogom nisu u isključivoj nadležnosti EU-a. U skladu s člankom 4. stavkom 2. točkama (a) i (g) UFEU-a, unutarnje tržište i promet područja su podijeljene nadležnosti između Unije i država članica.

Postoji potreba za djelovanjem EU-a s obzirom na to da države članice ne mogu same riješiti problem koji uključuje transnacionalne aspekte koji se ne mogu riješiti mjerama pojedinačnih država članica. Postoje prepreke za normalno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, kako u smislu trenutačnih prepreka trgovini, tako i u smislu prepreka razvoju punog potencijala unutarnjeg tržišta. Pristupi se razlikuju među državama te se zbog toga poduzeća koja žele poslovati prekogranično suočavaju s opterećenjima i preprekama.

Problemi uzrokovani razilaženjem nacionalnih zakonodavstava kad je riječ o zahtjevima za pristupačnost, koje će se vjerojatno povećavati kako države članice budu provodile svoje obveze pristupačnosti prema Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, mogu se učinkovito riješiti samo zajedničkim pristupom na razini EU-a. Samo će se usklađenim pravnim okvirom omogućiti slobodan protok pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu, što je potvrđeno u savjetovanju s dionicima.

Djelovanjem na razini EU-a uvažilo bi se načelo supsidijarnosti usmjeravanjem na one proizvode i usluge za koje postoje jasni dokazi o značajnom problemu na unutarnjem tržištu jer su zbog različitih nacionalnih zahtjeva nastale prepreke trgovini. Stoga je to potrebno rješavati na razini EU-a. Države članice i dalje bi bile u potpunosti odgovorne za propise u pogledu zahtjeva za pristupačnost drugih proizvoda i usluga.

Djelovanjem EU-a dodaje se vrijednost nacionalnom zakonodavstvu o pristupačnosti s obzirom na to da će se stvoriti pravila kojima se osigurava slobodno kretanje pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu i promicati učinkovitije korištenje resursa. Države članice moraju prihvatiti proizvode i usluge koji se izvoze iz druge države članice ako ispunjavaju zahtjeve za pristupačnost iz predložene Direktive. Osiguravanje takvog slobodnog kretanja imat će pozitivne gospodarske učinke. Budući da će se prijedlogom stvoriti jednaki uvjeti za gospodarske subjekte i spriječiti rascjepkanost unutarnjeg tržišta, njime se stvara pravna sigurnost, a gospodarskim subjektima nudi prošireno tržište za prodaju njihovih proizvoda i usluga. Dodatna je korist u tome što će potrošači sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom i starije osobe, imati koristi od šireg izbora pristupačnih proizvoda i usluga, bolje kvalitete i po nižim cijenama: time su sve tri strane na dobitku.

3.3. Načelo proporcionalnosti

U pogledu proporcionalnosti, sadržaj i oblik predloženog djelovanja ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje cilja osiguranja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Pri određivanju rokova predviđenih za provedbu uzimaju se u obzir životni ciklusi proizvoda. Proizvodi i usluge uključeni u prijedlog pažljivo su odabrani. Obveze pristupačnosti odnose se samo na nove proizvode stavljene na tržište nakon primjene Direktive i na usluge pružene od tog datuma.

Postavljeni su zajednički ciljevi i opća pravila, ali određivanje kako će se ti ciljevi postići prepušta se državama članicama uzimajući u obzir nacionalne okolnosti. Stoga se zahtjevi za pristupačnost definiraju samo na funkcionalnoj razini.

Razmjernost obveza pažljivo je razmotrena i odražava se primjerice u manje strogom ocjenjivanju sukladnosti (samodeklariranje) i odabranim postupcima nadzora tržišta. Oni se temelje na postupcima koji se obično koriste u zakonodavstvu o usklađivanju unutarnjeg tržišta²⁹. Procijenjeni su troškovi usklađivanja za proizvođače, pružatelje usluga i tijela javne uprave. Analizom je zaključeno da koristi od usklađivanja uglavnom premašuju te troškove.

U skladu s načelom „prvo misli na male” uvode se zaštitne odredbe kako gospodarski subjekti ne bi bili nerazmjerno opterećeni i kako ne bi morali stubokom mijenjati svoje proizvode i usluge (te zbog toga imati dodatne troškove). Tim se odredbama, među ostalim, uzimaju u obzir veličina, resursi i priroda dotičnih gospodarskih subjekata. U skladu s politikom Komisije razmatrano je potpuno izuzeće za mikropoduzeća, ali je taj prijedlog odbačen u korist prethodno navedenih odredaba jer će se njima bolje obuhvatiti stvarna skupina gospodarskih subjekata za koje bi opterećenja u pojedinačnim opravdanim slučajevima mogla biti nerazmjerna u odnosu na koristi. Tim se odredbama nadalje omogućuje bolji nadzor ukupnog utjecaja tih zaštitnih mjera na postizanje ciljeva zakonodavstva.

²⁹ Vidjeti Prilog II. Odluke br. 768/2008/EZ o stavljanju na tržište proizvoda, SL L 218 od 13.8.2008.

3.4. Učinak na temeljna prava

Prijedlog u nastavku imao bi pozitivan učinak na nekoliko prava priznatih u Povelji o temeljnim pravima Europske unije. Takvom bi se inicijativom EU-a izravno ili neizravno olakšalo ostvarivanje sljedećih prava: pravo na ljudsko dostojanstvo (članak 1.), pravo na cjelovitost osobe (članak 3.), pravo na obrazovanje (članak 14.), pravo izbora zanimanja i pravo na rad (članak 15.), prava starijih osoba (članak 25.), pravo na integraciju osoba s invaliditetom (članak 26.), pravo na slobodu kretanja i prebivanja (članak 45.).

U pogledu gospodarskih subjekata, prijedlog bi imao mješoviti učinak na prava poput slobode poduzetništva (članak 16.) i prava na vlasništvo (članak 17.). Prije svega, jačanjem potencijala unutarnjeg tržišta, što bi se ostvarilo uklanjanjem prepreka trgovini, inicijativa bi bila korisna za ostvarivanje tih dvaju prava. U nekim slučajevima inicijativa bi mogla podrazumijevati i određeno ograničenje u ostvarivanju tih prava nakon što se u nekim državama članicama donesu nova pravila. Međutim, ograničenja koja bi proizašla iz tih novih pravila bila bi opravdana i proporcionalna i dovela bi do povećanja potencijala za trgovinu unutar EU-a, što bi moglo koristiti gospodarskim subjektima. Nova bi pravila bila opravdana i u smislu promicanja drugih temeljnih prava, poput onih prethodno navedenih.

3.5. Prijedlog

Predloženom Direktivom utvrđuju se zajednička definicija na razini EU-a i provedbeni okvir za zahtjeve koji se odnose na pristupačnost određenih proizvoda i usluga. Elementi predložene Direktive mogu se sažeti kako slijedi:

Područje primjene

Predloženom će se Direktivom:

- uskladiti zahtjevi za pristupačnost za popis proizvoda i usluga i
- upotrijebiti isti zahtjevi za pristupačnost kako bi se definirale obveze i kako bi se dao sadržaj – već postojećim, ali nedefiniranim – obvezama pristupačnosti utvrđenima zakonodavstvom EU-a, primjerice u području javne nabave i strukturnih i investicijskih fondova. Predloženom Direktivom ne mijenja se njihovo područje primjene što je jedan je od njihovih pravnih instrumenata.

Zahtjevi za pristupačnost i slobodno kretanje

Uklanjanjem prepreka nastalih zbog neusklađenih nacionalnih zakonodavstava predloženom Direktivom poboljšat će se funkcioniranje unutarnjeg tržišta, i to usklađivanjem obveznih zahtjeva za pristupačnost za popis proizvoda i usluga. Taj je popis rezultat nekoliko javnih rasprava i unutarnjih savjetovanja te analize potreba industrije i osoba s invaliditetom, anketiranja stručnjaka o zakonodavstvu koje se odnosi na pristupačnost i njegovoj provedbi u 27 država članica, a temelji se i na analizi trenutačnih razlika u nacionalnim zakonodavstvima u devet država članica EU-a koje ostvaruju otprilike 80 % BDP-a Unije i u kojima živi 77 % stanovništva EU-a.

Predloženom Direktivom osigurava se da svi proizvodi i usluge koji su u skladu sa zahtjevima za pristupačnost mogu slobodno cirkulirati na unutarnjem tržištu.

Njome se pruža potpora industriji u rješavanju problema pristupačnosti korištenjem istih zahtjeva za funkcionalnu pristupačnost kako bi se provela u djelo obveza za kupnju/financiranje pristupačnih proizvoda i usluga kako je utvrđeno u zakonodavstvu EU-a.

Uključene su zaštitne odredbe.

Provedba u državama članicama

- Predloženom Direktivom usklađuju se zahtjevi za pristupačnost na razini EU-a za niz proizvoda i usluga i uklanjaju se prepreke za njihov slobodan promet;
- njome se ne propisuje detaljno kako će se u praksi ostvariti obveza da se proizvod ili usluga trebaju učiniti pristupačnima u skladu s utvrđenim zahtjevima za pristupačnost. Ako bi i dalje postojale prepreke na unutarnjem tržištu, Komisija može u budućnosti razmotriti druge mogućnosti kako bi dala smjernice državama članicama poput normizacije ili provedbenih mjera;
- u Direktivi postoji mogućnost korištenja dobrovoljnih usklađenih normi kako bi se osigurala pretpostavka sukladnosti sa zahtjevima za pristupačnost;
- kako bi se osigurala ispravna primjena i provedba propisa o pristupačnosti, u Direktivi se koriste postojeći mehanizmi za nadzor tržišta i manje strogo ocjenjivanje sukladnosti (samodeklariranje) kako bi se ocijenila sukladnost proizvoda sa zahtjevima za pristupačnost. Nadalje se omogućuje jednostavniji postupak za provjeru sukladnosti usluga;
- Direktivom se utvrđuje datum stupanja na snagu zakona, propisa i administrativnih odredaba potrebnih za usklađivanje s Direktivom najkasnije dvije godine nakon njezina stupanja na snagu;
- Direktivom se od država članica zahtijeva da utvrde primjenu svih mjera, uključujući slobodan promet proizvoda i usluga i onih propisanih u članku 3., do šest godina nakon stupanja na snagu Direktive;
- rok za primjenu mjera u poglavlju VI. – koje se odnose na definiranje pristupačnosti upućivanjem na zahtjeve ove Direktive u slučajevima u kojima se zakonodavstvom EU-a propisuju obveze pristupačnosti, a da ih se pritom ne definira niti specificira – iznosi šest godina nakon stupanja na snagu Direktive.

Dokumenti s obrazloženjima

Komisija smatra da je u ovom slučaju opravdano zahtijevati od država članica da Komisiji dostave dokumente s obrazloženjima kako bi se razjasnila veza između odredaba ove Direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata prenošenja.

- Nacionalno zakonodavstvo u području pristupačnosti i njegova provedba predstavljaju izazov zbog raznolikih pravnih tradicija u državama članicama, primjerice, neke države članice uređuju pristupačnost u okviru zakona o suzbijanju diskriminacije, neke u okviru zakona o osobama s invaliditetom, a neke pravnim instrumentima za pojedine sektore. Usto, ovom su Direktivom obuhvaćeni zahtjevi za pristupačnost proizvoda i usluga koji se nalaze na posebnom popisu. Stoga ona sadržava različite vrste pravnih obveza.
- Za provedbu Direktive bit će potrebno provesti izmjene u različitim granama nacionalnog pravnog poretka u državama članicama. Njezine će se odredbe prenositi izmjenama nacionalnih pravila, zakona, propisa i administrativnih odredbi. Vjerojatno je da se provedba neće odnositi samo na središnju/nacionalnu razinu zakonodavstva u državama članicama, nego i na različite razine regionalnog i lokalnog zakonodavstva. Stoga se očekuje da će prijenos u nacionalno zakonodavstvo biti raspršen po svim razinama nacionalnog pravnog poretka.

Iz tih razloga Komisija smatra da su dokumenti s obrazloženjima koji se šalju uz obavijest o mjerama za prenošenje ključni za potpuno razumijevanje postupka prenošenja u nacionalno zakonodavstvo. S obzirom na navedeno, opravdano je tražiti od država članica da preuzmu

administrativno opterećenje u smislu dostave dokumenata s obrazloženjima kako bi Komisija mogla obaviti svoj zadatak nadgledanja prenošenja ove međusektorske Direktive, koja je ključna za mjere EU-a koje se odnose na pristupačnost.

Kako će taj sustav funkcionirati?

- Predloženom Direktivom spriječit će se i ukloniti prepreke na unutarnjem tržištu koje postoje zbog različitih nacionalnih propisa. Kao posljedica toga, države članice će se njome rukovoditi pri usklađivanju s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) kad je riječ o pristupačnosti.

Prilikom stupanja na snagu, usklađivanje pristupačnosti u EU-u bit će na razini zahtjeva za funkcionalnu pristupačnost, odnosno, općih načela na temelju pristupa „univerzalnog dizajna”, a ne na detaljnoj tehničkoj razini. Ta bi razina bila dovoljna kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta za obuhvaćene proizvode i usluge.

Međutim, Direktivom su predviđene i situacije u kojima bi za neke proizvode i usluge bilo potrebno daljnje detaljno usklađivanje ili bi industriji trebalo više pojedinosti i smjernica kako bi im se olakšalo ostvarivanje sukladnosti. Direktivom se u tom slučaju predviđa niz opcija: uporaba dobrovoljnih usklađenih normi i, u nedostatku usklađenih normi, uporaba provedbenih akata radi daljnjeg definiranja uključenih zahtjeva za pristupačnost. Obično bi se te opcije upotrijebile tek nakon razumnog razdoblja primjene Direktive, a ovisile bi o dokazanoj potrebi tržišta/potrošača za daljnjim usklađivanjem te bi se temeljile na dokazima tržišnih ili regulatornih nedostataka.

Postoji mogućnost da se zatraži izrada europskih normi u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012, što je uobičajen način detaljne razrade pravnih zahtjeva navedenih u zakonodavstvu EU-a o unutarnjem tržištu. Te usklađene norme sadržavat će tehničke pojedinosti o tome kako proizvode i usluge učiniti pristupačnima. Uredbom (EU) br. 1025/2012 također se reguliraju transparentnost i uključenost u postupku normizacije nakon kojeg se donose tražene norme.

Primjena usklađenih normi i dalje je dobrovoljna. Međutim, prilikom uporabe usklađenih normi na koje su upućivanja objavljena u Službenom listu postoji pretpostavka sukladnosti, odnosno pretpostavka da su ispunjeni zahtjevi za pristupačnost iz Direktive koji su obuhvaćeni tim normama ili njihovim dijelovima, čime je omogućen slobodan promet tih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu EU-a. Uredbom (EU) br. 1025/2012 također su predviđeni postupci za prigovore na usklađene norme ako navedene norme ne zadovoljavaju u potpunosti zahtjeve za pristupačnost iz ove Direktive.

- Predloženom Direktivom pružit će se potpora industriji u rješavanju problema pristupačnosti korištenjem istih zahtjeva za funkcionalnu pristupačnost kako bi se definirala obveza koja se odnosi na pristupačnost utvrđena u zakonodavstvu EU-a, kao što je obveza država članica da kupuju/financiraju pristupačne proizvode i usluge sadržana u revidiranim direktivama o javnoj nabavi.

Provedbene ovlasti i završne odredbe

- Po tim će se ovlastima djelovati ako postoji potreba za osiguranjem ujednačenih uvjeta za provedbu obveza iz ove Direktive.
- Komisiji pomaže odbor kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 182/2011. Upućuje se na postupke ispitivanja koji se osobito primjenjuju u skladu s člancima ove Direktive.

U roku od pet godina od početka primjene treba provesti reviziju primjene ove Direktive.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Posljedice prijedloga na proračun veoma su ograničene. Jedini operativni troškovi odnose se na pripremu izvješća o primjeni ove Direktive, tj. predviđena su operativna odobrena sredstva u iznosu od 0,2 milijuna EUR u okviru postojeće proračunske linije, kao i administrativni rashodi u iznosu od otprilike 0,182 milijuna EUR godišnje nakon donošenja Direktive za organizaciju s tim povezanih sjednica odbora. Ovi će se rashodi pokriti unutarnjom preraspodjelom i neće za posljedicu imati povećanje sredstava.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredaba država članica u pogledu
zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³⁰,
u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
budući da:

- (1) Svrha je ove Direktive doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta usklađivanjem zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica te uklanjanjem prepreka slobodnom kretanju određenih pristupačnih proizvoda i usluga. Time će se povećati dostupnost pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu.
- (2) Potražnja za pristupačnim proizvodima i uslugama je velika, a broj građana s invaliditetom i/ili funkcionalnim ograničenjima znatno će porasti kako stanovništvo Europske unije bude starije. Stvaranjem okruženja s pristupačnijim proizvodima i uslugama omogućuje se veća uključenost u društvo i olakšava samostalan život.
- (3) Razlike u zakonodavstvima i administrativnim mjerama koje su države članice donijele u pogledu pristupačnosti proizvoda i usluga za osobe sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom, stvaraju prepreke slobodnom kretanju takvih proizvoda i usluga i narušavaju učinkovito tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Te prepreke ugrožavaju gospodarske subjekte, a posebno mala i srednja poduzeća (MSP-ove).
- (4) Razlike u nacionalnim zahtjevima za pristupačnost velika su prepreka pojedinačnim stručnjacima, a posebno malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima pri pokretanju posla izvan domaćeg tržišta. Nacionalni, pa čak i regionalni ili lokalni zahtjevi za pristupačnost koje su uspostavile države članice trenutačno se razlikuju u pogledu pokrivenosti i razine detaljnosti. Te razlike negativno utječu na konkurentnost i rast zbog toga što razvoj i uvođenje na tržište pristupačnih proizvoda i usluga za svako nacionalno tržište zahtijeva dodatne troškove.
- (5) Potrošači pristupačnih proizvoda i primatelji pristupačnih usluga plaćaju visoke cijene zbog ograničenog tržišnog natjecanja među dobavljačima. Zbog neujednačenosti

³⁰ SL C , , str. .

nacionalnih propisa smanjuje se korist koja bi mogla proizaći iz razmjene iskustava na nacionalnoj i međunarodnoj razini o društvenom i tehnološkom razvoju.

- (6) Približavanje nacionalnih mjera na razini Unije stoga je potrebno za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta kako bi se smanjila rascjepkanost tržišta pristupačnih proizvoda i usluga, omogućila ekonomija razmjera, olakšala prekogranična trgovina i mobilnost te kako bi se pomoglo gospodarskim subjektima pri usmjeravanju sredstva na inovacije umjesto da ih koriste za ispunjavanje raznolikih pravnih zahtjeva diljem Unije.
- (7) Koristi od usklađivanja zahtjeva za pristupačnost za unutarnje tržište već su se pokazale primjenom Direktive 2014/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća o dizalima³¹ i Uredbe (EZ) br. 661/2009 Europskog parlamenta i Vijeća³² u području prijevoza.
- (8) Prema Izjavi br. 22 priloženoj Ugovoru iz Amsterdama, na konferenciji predstavnika država članica usuglašeno je da institucije Unije moraju uzeti u obzir potrebe osoba s invaliditetom pri sastavljanju mjera na temelju članka 114. Ugovora.
- (9) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom o temeljnim pravima Europske unije. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati potpuno poštovanje prava osoba s invaliditetom na mjere čiji je cilj osiguravanje njihove neovisnosti, društvene i profesionalne uključenosti te njihova sudjelovanja u životu zajednice te promicati primjenu članka 26. Povelje o temeljnim pravima Europske unije.
- (10) „Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta” usmjerena je na ostvarenje održivih ekonomskih i socijalnih koristi na povezanom jedinstvenom digitalnom tržištu. Potrošači Unije još uvijek ne mogu potpuno iskoristiti prednosti jedinstvenog tržišta u pogledu cijena i izbora jer su prekogranične internetske transakcije i dalje vrlo ograničene. Zbog rascjepkanosti je smanjeno i prekogranično korištenje uslugama e-trgovine. Nadalje je potrebno usklađeno djelovati kako bi se osiguralo da novi elektronički sadržaji budu potpuno dostupni osobama s invaliditetom. Stoga je potrebno uskladiti zahtjeve za pristupačnost diljem jedinstvenog digitalnog tržišta i osigurati da svi građani Unije neovisno o njihovim sposobnostima mogu uživati u pogodnostima takvog tržišta.
- (11) U skladu s člankom 216. stavkom 2. Ugovora, sporazumi koje sklapa Unija obvezujući su za institucije Unije i za njezine države članice. Stoga, nakon pristupanja Unije Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (Konvencija), njezine su odredbe postale sastavni dio pravnog poretka Unije.
- (12) Prema članku 9. Konvencije, stranke Konvencije obvezne su poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da osobe s invaliditetom imaju pristup izgrađenom okruženju, prijevozu, informacijama i komunikacijama, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije i sustave te drugim uslugama i prostorima otvorenima ili namijenjenima javnosti, i u urbanim i u ruralnim područjima, na ravnopravnoj osnovi s drugima. Odbor Ujedinjenih naroda za prava osoba s invaliditetom ističe potrebu izrade zakonodavnog okvira s konkretnim, ostvarivim i vremenski ograničenim mjerilima za praćenje postupne provedbe pristupačnosti.
- (13) Stupanje na snagu Konvencije u pravnim poretcima država članica podrazumijeva potrebu za donošenjem dodatnih nacionalnih odredbi o pristupačnosti proizvoda i usluga

³¹ Direktiva 2014/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na dizala i sigurnosne komponente za dizala (SL L 96, 29.3.2014., str. 251.).

³² Uredba (EZ) br. 661/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zahtjevima za homologaciju tipa za opću sigurnost motornih vozila, njihovih prikolica i sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila (SL L 200, 31.7.2009., str. 1.)

što bi bez djelovanja Unije dovelo do daljnjeg povećanja razlika među nacionalnim odredbama.

- (14) Stoga je potrebno olakšati provedbu Konvencije utvrđivanjem zajedničkih pravila Unije.
- (15) Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. – obnovljeno opredjeljenje za Europu bez barijera³³ – u skladu s Konvencijom, tom se strategijom izdvaja pristupačnost kao jedno od osam područja djelovanja te se nastoji osigurati pristupačnost proizvoda i usluga.
- (16) Proizvodi i usluge iz područja primjene ove Direktive rezultat su analitičkog pregleda provedenog tijekom pripreme procjene učinka u kojem su utvrđeni relevantni proizvodi i usluge za osobe sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom i starije osobe, a za koje su države članice donijele ili će vjerojatno donijeti različite nacionalne zahtjeve za pristupačnost.
- (17) Svi proizvodi i usluge moraju biti u skladu sa zahtjevima za pristupačnost utvrđenima u članku 3. i navedenima u Prilogu I. kako bi bili pristupačni osobama s invaliditetom i starijim osobama. Obveza pristupačnosti e-trgovine odnosi se i na internetsku prodaju usluga prema članku 1. stavku 2. točkama od (a) do (e) ove Direktive.
- (18) Zahtjeve za pristupačnost treba uvesti na način koji najmanje opterećuje gospodarske subjekte i države članice, primjerice, uključanjem samo pomno odabranih proizvoda i usluga u područje primjene.
- (19) Stoga je potrebno odrediti zahtjeve za pristupačnost radi stavljanja na tržište proizvoda i usluga koji spadaju u područje primjene ove Direktive kako bi se osiguralo njihovo slobodno kretanje na unutarnjem tržištu.
- (20) Kad je riječ o općim ciljevima, ovom bi se Direktivom trebala propisati kao obvezna upotreba zahtjeva za funkcionalnu pristupačnost. Ti bi zahtjevi trebali biti dovoljno precizni kako bi se njima stvorile pravno obvezujuće obveze i dovoljno detaljni tako da omoguće ocjenu sukladnosti kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta za obuhvaćene proizvode i usluge.
- (21) Komisijin prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća³⁴ uključuje zahtjeve za pristupačnost za poseban skup internetskih stranica tijela javnog sektora. Nadalje se predlaže utvrđivanje temelja za metodologiju praćenja i izvješćivanja o sukladnosti relevantnih internetskih stranica sa zahtjevima navedenima u toj Direktivi. I zahtjevi za pristupačnost i metodologija praćenja i izvješćivanja iz te Direktive trebaju se primjenjivati na internetske stranice tijela javnog sektora. Kako bi se osiguralo da nadležna tijela provode iste zahtjeve za pristupačnost neovisno o vrsti regulirane internetske stranice, zahtjevi za pristupačnost iz ove Direktive trebali bi biti usklađeni s onima iz prijedloga Direktive o pristupačnosti internetskih stranica tijela javnog sektora. Aktivnosti e-trgovine na internetskim stranicama javnog sektora koje nisu obuhvaćene tom Direktivom potpadaju pod područje primjene ovog prijedloga kako bi se osiguralo da internetska prodaja proizvoda i usluga bude pristupačna osobama s invaliditetom i starijim osobama, neovisno o tome je li riječ o javnoj ili privatnoj prodaji.
- (22) Države članice moraju poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se zbog razloga pristupačnosti ne ograničava slobodno kretanje unutar Unije proizvoda i usluga

³³ COM(2010) 636.

³⁴ Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o pristupačnosti internetskih stranica tijela javnog sektora COM(2012) 721.

obuhvaćenih ovom Direktivom ako su ti proizvodi i usluge u skladu s odgovarajućim zahtjevima za pristupačnost.

- (23) U nekim situacijama, zajedničkim zahtjevima za pristupačnost izgrađenog okoliša olakšalo bi se slobodno kretanje povezanih usluga i osoba s invaliditetom. Stoga se ovom Direktivom omogućuje državama članicama da izgrađeni okoliš koji se koristi za pružanje usluga uključe u područje primjene ove Direktive te tako osiguraju sukladnost sa zahtjevima za pristupačnost iz Priloga X.
- (24) Kad je riječ o zakonodavnim aktima Unije kojima se utvrđuju obveze pristupačnosti, ali ne i zahtjevi za pristupačnost ili specifikacije, pristupačnost se treba definirati upućivanjem na zahtjeve za pristupačnost iz ove Direktive. Primjeri za to su Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁵, Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁶ i Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁷, kojima se zahtijeva da se kod tehničkih specifikacija i tehničkih ili funkcionalnih zahtjeva s obzirom na koncesije, radove ili usluge koji spadaju u njihovo područje primjene uzmu u obzir kriteriji pristupačnosti za osobe s invaliditetom ili za korisnike „univerzalnog dizajna”.
- (25) Pristupačnost bi se trebala postići uklanjanjem prepreka i sprječavanjem njihova nastanka, po mogućnosti izvedbom prilagođenom svim korisnicima odnosno pristupom univerzalnog dizajna ili „dizajna za sve”. Načelo pristupačnosti ne bi trebalo isključiti omogućivanje razumne prilagodbe ako je potrebna prema nacionalnom zakonodavstvu ili zakonodavstvu Unije.
- (26) Većinu radnih mjesta u Uniji osiguravaju MSP-ovi i mikropoduzeća. Oni imaju presudnu važnost za budući rast, ali se vrlo često suočavaju sa smetnjama i preprekama u razvoju svojih proizvoda ili usluga, posebno u prekograničnom kontekstu. Stoga je potrebno olakšati rad MSP-ovima i mikropoduzećima usklađivanjem nacionalnih odredbi o pristupačnosti te pritom zadržati potrebne zaštitne mjere.
- (27) Ova bi se Direktiva trebala temeljiti na Odluci br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ s obzirom na to da se odnosi na proizvode koji već podliježu drugim aktima Unije te se na taj način osigurava dosljednost zakonodavstva Unije.
- (28) Svi gospodarski subjekti koji sudjeluju u opskrbnom i distribucijskom lancu trebali bi osigurati da se na tržište stavljaju isključivo proizvodi koji su u skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz ove Direktive. Potrebno je osigurati jasnu i razmjernu raspodjelu obveza koje odgovaraju ulozi svakog subjekta u opskrbnom i distribucijskom procesu.
- (29) Ovisno o njihovoj ulozi u opskrbnom lancu, gospodarski subjekti trebali bi biti odgovorni za sukladnost proizvoda i usluga kako bi se osigurala visoka razina zaštite pristupačnosti i zajamčilo pošteno tržišno natjecanje na tržištu Unije.
- (30) Proizvođač koji detaljno poznaje postupak oblikovanja i proizvodnje najprimjereniji je za provedbu cijelog postupka ocjenjivanja sukladnosti. Proizvođač bi trebao biti odgovoran za ocjenu sukladnosti.

³⁵ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

³⁶ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

³⁷ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetske i prometne usluge te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

³⁸ Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda

- (31) Distributeri i uvoznici trebali bi biti uključeni u nadzor tržišta koji provode nacionalna tijela i u tome aktivno sudjelovati te nadležnim tijelima dostavljati sve potrebne informacije o određenom proizvodu.
- (32) Uvoznici bi trebali osigurati da su proizvodi iz trećih zemalja koji dolaze na tržište Unije u skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz ove Direktive i osobito da su proizvođači proveli odgovarajuće postupke ocjenjivanja sukladnosti s obzirom na te proizvode.
- (33) Prilikom stavljanja proizvoda na tržište svaki bi uvoznik trebao na proizvodu navesti svoje ime i adresu na kojoj je dostupan.
- (34) Distributeri bi trebali osigurati da njihovo postupanje s proizvodom ne utječe negativno na sukladnost proizvoda sa zahtjevima za pristupačnost iz ove Direktive.
- (35) Svaki gospodarski subjekt koji na tržište stavlja proizvode pod svojim imenom ili zaštitnim znakom ili izmijeni proizvod na takav način da bi to moglo utjecati na usklađenost s primjenjivim zahtjevima trebao bi se smatrati proizvođačem i trebao bi preuzeti obveze proizvođača.
- (36) Zbog proporcionalnosti bi se zahtjevi za pristupačnost trebali primjenjivati samo u mjeri u kojoj se zbog njih ne nameće nerazmjerno opterećenje dotičnom gospodarskom subjektu, odnosno, ne zahtijeva promjena proizvoda i usluga zbog koje bi se oni iz temelja morali promijeniti u skladu s navedenim kriterijima.
- (37) U ovoj bi se Direktivi trebalo slijediti načelo „prvo misli na male” i uzeti u obzir administrativno opterećenje s kojim se suočavaju MSP-ovi. U njoj bi trebalo postaviti manje stroga pravila u pogledu ocjenjivanja sukladnosti te utvrditi zaštitne odredbe za gospodarske subjekte umjesto općih izuzeća i odstupanja za ta poduzeća. Stoga, pri uspostavljanju pravila za odabir i provedbu najprikladnijih postupaka ocjenjivanja sukladnosti trebala bi se uzeti u obzir situacija malih i srednjih poduzeća, a obveze za ocjenjivanje sukladnosti sa zahtjevima za pristupačnost trebalo bi ograničiti na način da one ne predstavljaju nerazmjerno opterećenje za MSP-ove. Osim toga, tijela za nadzor tržišta trebala bi djelovati na način razmjeran veličini poduzeća i voditi računa o tome je li riječ o maloserijskoj ili izvanserijskoj proizvodnji dotičnoga proizvoda, bez stvaranja nepotrebnih prepreka za MSP-ove, ne dovodeći pritom u pitanje zaštitu javnog interesa.
- (38) Svi gospodarski subjekti trebali bi djelovati odgovorno te u potpunom skladu s primjenjivim pravnim zahtjevima prilikom stavljanja ili omogućavanja stavljanja proizvoda na tržište ili pružanja usluga na tržištu.
- (39) Kako bi se olakšalo ocjenjivanje sukladnosti s primjenjivim zahtjevima, treba predvidjeti pretpostavku sukladnosti za proizvode i usluge koji su u skladu s dobrovoljnim usklađenim normama donesenima u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća³⁹ u svrhu određivanja detaljnih tehničkih specifikacija tih zahtjeva. Komisija je europskim organizacijama za normizaciju već uputila brojne zahtjeve za normizaciju pristupačnosti koji bi bili relevantni za pripremu usklađenih normi.
- (40) U nedostatku usklađenih normi i kada je to potrebno radi usklađivanja tržišta, Komisiji bi trebalo biti omogućeno donošenje provedbenih akata o uspostavi zajedničkih tehničkih specifikacija za zahtjeve za pristupačnost utvrđene ovom Direktivom.

³⁹ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

- (41) Kako bi se osigurao učinkoviti pristup informacijama za potrebe nadzora tržišta, informacije koje su potrebne da bi se dala izjava o pridržavanju svih primjenjivih akata Unije trebale bi biti dostupne u jedinstvenoj EU izjavi o sukladnosti. Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za gospodarske subjekte, trebalo bi im omogućiti da u jedinstvenu EU izjavu o sukladnosti mogu uključiti relevantne pojedinačne izjave o sukladnosti.
- (42) U pogledu ocjene sukladnosti proizvoda u ovoj bi se Direktivi trebala upotrijebiti unutarnja kontrola proizvodnje „modula A” iz Priloga II. Odluci br. 768/2008/EZ, što omogućuje gospodarskim subjektima da dokažu te nadležnim tijelima da provjere da su proizvodi stavljeni na tržište u skladu sa zahtjevima za pristupačnost, a s druge strane to ne predstavlja nerazmjerno opterećenje.
- (43) U pogledu usluga, informacije potrebne za ocjenu sukladnosti sa zahtjevima za pristupačnost trebaju se nalaziti u općim uvjetima ili jednakovrijednom dokumentu.
- (44) Oznaka CE, kojom se označava sukladnost proizvoda sa zahtjevima za pristupačnost iz ove Direktive, vidljiva je posljedica cijelog postupka koji obuhvaća ocjenjivanje sukladnosti u širem smislu. U ovoj bi se Direktivi trebala slijediti opća načela kojima se uređuje oznaka CE iz Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰ o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište.
- (45) U skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008, stavljanjem oznake CE na proizvod proizvođač označuje da je proizvod sukladan sa svim primjenjivim zahtjevima za pristupačnost i da stoga preuzima potpunu odgovornost za taj proizvod.
- (46) U skladu s Odlukom br. 768/2008/EZ, države članice odgovorne su za jamčenje strogog i učinkovitog tržišnog nadzora proizvoda na svojem području te bi svojim tijelima za nadzor tržišta trebale dodijeliti dostatna ovlaštenja i sredstva.
- (47) Države članice trebale bi provjeriti sukladnost usluga s obvezama iz ove Direktive i trebale bi istražiti pritužbe ili izvješća o nesukladnosti kako bi se osiguralo provođenje korektivnih mjera.
- (48) Očekuje se da će države članice osigurati da tijela za nadzor tržišta provjeravaju usklađenost gospodarskih subjekata s kriterijima iz članka 12. stavka 3. u skladu s poglavljem V.
- (49) Očekuje se da će države članice osigurati da nadležna tijela navedena u članku 22. obavješćuju Komisiju o uporabi iznimaka iz članka 22. stavka 1. te da uključe ocjenu iz stavka 2. u skladu s poglavljem VI.
- (50) Potrebno je uspostaviti zaštitni postupak koji se primjenjuje samo u slučaju neslaganja među državama članicama o mjerama koje poduzima jedna država članica u okviru kojeg se zainteresirane strane izvješćuju o mjerama koje se namjeravaju poduzeti u pogledu proizvoda koji nisu u skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz ove Direktive. Tako bi se tijelima za nadzor tržišta omogućilo da u suradnji s relevantnim gospodarskim subjektima djeluju u ranijoj fazi u pogledu navedenih proizvoda.
- (51) Ako su države članice i Komisija suglasni o tome da je mjera koju poduzima država članica opravdana, daljnje sudjelovanje Komisije nije potrebno, osim ako je nesukladnost posljedica nedostataka usklađenih normi.

⁴⁰ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

- (52) Kako bi se osigurali ujednačeni uvjeti za provedbu poglavlja IV. ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te ovlasti trebale bi se izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹.
- (53) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s obrazloženjima, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o mjerama prenošenja priložiti jedan dokument ili više njih u kojima se objašnjava odnos između dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata prenošenja. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra slanje takvih dokumenata opravdanim.
- (54) Budući da države članice ne mogu dostatno ostvariti cilj ove Direktive, odnosno uklanjanje prepreka slobodnom kretanju određenih pristupačnih proizvoda i usluga kako bi se doprinijelo pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, jer on zahtijeva usklađivanje različitih trenutačno postojećih pravila u njihovim pravnim sustavima, nego se taj cilj može bolje ostvariti na razini Unije, s obzirom na to da će se utvrditi zajednički zahtjevi za pristupačnost i pravila za funkcioniranje jedinstvenog tržišta, Unija može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u istom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje toga cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

⁴¹ Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Područje primjene

1. Poglavlja od I. do V. i poglavlje VII. odnose se na sljedeće proizvode:
 - (a) računalnu opremu i operativne sustave opće namjene;
 - (b) sljedeće samoposlužne terminale:
 - i. bankomate,
 - ii. uređaje za naplatu karata,
 - iii. prijavne uređaje;
 - (c) korisničku opremu terminala s naprednim računalnim svojstvima u pogledu telefonskih usluga;
 - (d) korisničku opremu terminala s naprednim računalnim svojstvima u pogledu audiovizualnih medijskih usluga;
2. Poglavlja od I. do V. i poglavlje VII. odnose se na sljedeće usluge:
 - (a) telefonske usluge i odgovarajuću korisničku opremu terminala s naprednim računalnim svojstvima;
 - (b) audiovizualne medijske usluge i odgovarajuću korisničku opremu s naprednim računalnim svojstvima;
 - (c) zrakoplovne, autobusne, željezničke usluge putničkog prijevoza i putničkog prijevoza vodnim putovima;
 - (d) bankarske usluge;
 - (e) e-knjige;
 - (f) e-trgovinu.
3. Poglavlja I., VI. i VII. ove Direktive odnose se na sljedeće:
 - (a) javne ugovore i koncesije koji podliježu Direktivi 2014/23/EU⁴², Direktivi 2014/24/EU i Direktivi 2014/25/EU.
 - (b) pripreme i provedbe programa u okviru Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo⁴³, te Uredbe (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.⁴⁴

⁴² Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1).

⁴³ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i

- (c) postupke natječaja za usluge javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika u okviru Uredbe (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća.⁴⁵
- (d) prijevoznu infrastrukturu u skladu s Uredbom (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.⁴⁶

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „pristupačni proizvodi i usluge” znači proizvodi i usluge koji su osobama sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom, uočljivi, uporabljivi i razumljivi na ravnopravnoj osnovi kao i ostalim osobama;
- (2) „univerzalni dizajn”, naveden i kao „dizajn za sve”, znači dizajn proizvoda, okruženja, programa i usluga koje u najvećoj mogućoj mjeri mogu upotrebljavati sve osobe, bez potrebe prilagođavanja ili posebnog dizajna. „Univerzalni dizajn” ne isključuje pomoćne naprave za posebne skupine osoba sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući, ako je potrebno, osobe s invaliditetom;
- (3) „osobe sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću” znači osobe s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim poteškoćama, poteškoćama povezanim sa starenjem ili drugim trajnim ili privremenim uzrocima povezanim s radom tjelesnih funkcija, koje u međudjelovanju s različitim preprekama uzrokuju smanjenu mogućnost pristupa proizvodima i uslugama te tako rezultiraju situacijama u kojima je nužna prilagodba tih proizvoda i usluga njihovim posebnim potrebama;
- (4) „osobe s invaliditetom” su one osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima,
- (5) „proizvod” znači tvar, pripravak ili dobro proizvedeno postupkom proizvodnje, a koji nije hrana, krmivo, živa biljka ili životinja, proizvod ljudskog podrijetla ili proizvod biljaka i životinja izravno povezan s njihovim budućim razmnožavanjem;
- (6) „audiovizualne medijske usluge” znači usluge u okviru odredaba članka 1. stavka 1. točke (a) Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća;⁴⁷
- (7) „telefonske usluge” znači usluge u okviru odredaba članka 2. točke (c) Direktive 2002/21/EU Europskog parlamenta i Vijeća;⁴⁸

Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁴⁴ Uredba (EU) br. 1304/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006.

⁴⁵ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

⁴⁶ Uredba (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže, SL L 348, 20.12.2013., str. 1.

⁴⁷ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

⁴⁸ Direktiva 2002/21/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

- (8) „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili uporabu na tržištu Unije u okviru komercijalne djelatnosti, bilo s plaćanjem ili besplatno;
- (9) „stavljanje na tržište” znači prvo omogućivanje dostupnosti proizvoda na tržištu Unije;
- (10) „proizvođač” znači fizička ili pravna osoba koja proizvod izrađuje ili naručuje njegovo dizajniranje ili izradu i stavlja taj proizvod na tržište pod svojim imenom ili zaštitnim znakom;
- (11) „ovlašteni predstavnik” znači fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Uniji koja ima pismeno odobrenje proizvođača za djelovanje u njegovo ime u pogledu posebnih zadataka;
- (12) „uvoznik” znači fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Uniji koja na tržište Unije stavlja proizvod iz treće zemlje;
- (13) „distributer” znači fizička ili pravna osoba u opskrbnom lancu koja nije proizvođač ni uvoznik i koja omogućuje dostupnost proizvoda na tržištu;
- (14) „gospodarski subjekti” znači proizvođač, ovlašteni predstavnik, uvoznik, distributer i pružatelj usluge;
- (15) „potrošač” znači fizička ili pravna osoba koja kupuje odgovarajući proizvod ili je primatelj odgovarajuće usluge za svrhe koje nisu povezane s njezinom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću;
- (16) „mikropoduzeće” znači poduzeće koje zapošljava manje od 10 osoba i čiji godišnji promet i/ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 2 milijuna eura;
- (17) „usklađena norma” znači usklađena norma kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (c) Uredbe (EU) br. 1025/2012;
- (18) „zajedničke tehničke specifikacije” znači tehnička specifikacija kako je definirano u članku 2. stavku 4. Uredbe (EU) br. 1025/2012 kojom se opisuje način ispunjavanja zahtjeva za pristupačnost primjenjivih na proizvod ili uslugu;
- (19) „opoziv” znači svaka mjera kojoj je svrha povrat proizvoda koji je već dostupan krajnjim korisnicima;
- (20) „povlačenje” znači svaka mjera kojoj je svrha sprečavanje puštanja na tržište proizvoda u distribucijskom lancu;
- (21) „e-trgovina” znači internetska prodaja proizvoda i usluga.

POGLAVLJE II.

ZAHTJEVI ZA PRISTUPAČNOST I SLOBODNO KRETANJE

Članak 3.

Zahtjevi za pristupačnost

1. Države članice osiguravaju sukladnost proizvoda i usluga navedenih u članku 1. stavcima 1. i 2. sa zahtjevima za pristupačnost utvrđenima u Prilogu I. u skladu sa stavcima od 2. do 9. ovog članka.
2. Računalna oprema i operativni sustavi opće namjene moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku I. Priloga I.
3. Zahtjeve navedene u Odjeljku II. Priloga I. moraju ispuniti sljedeći samoposlužni terminali: bankomati, uređaji za naplatu karata i prijavni uređaji.
4. Telefonske usluge uključujući usluge u hitnim slučajevima i odgovarajuća korisnička oprema terminala s naprednim računalnim svojstvima moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku III. Priloga I.
5. Audiovizualne medijske usluge i odgovarajuća korisnička oprema s naprednim računalnim svojstvima moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku IV. Priloga I.
6. Zrakoplovne, autobusne, željezničke usluge putničkog prijevoza i putničkog prijevoza vodnim putovima, internetske stranice, usluge na mobilnim uređajima, terminali napredne naplate karata, terminali za informacije u stvarnom vremenu i samoposlužni terminali, uređaji za naplatu karata i prijavni uređaji koji se upotrebljavaju za pružanje usluga javnog putničkog prijevoza moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku V. Priloga I.
7. Bankarske usluge, internetske usluge, bankarske usluge na mobilnim uređajima, samoposlužni terminali uključujući bankomate koji se upotrebljavaju za pružanje bankarskih usluga moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku VI. Priloga I.
8. E-knjige moraju ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku VII. Priloga I.
9. E-trgovina mora ispuniti zahtjeve navedene u odjeljku VIII. Priloga I.
10. Države članice mogu s obzirom na nacionalne okolnosti odlučiti da izgrađeno okruženje koje upotrebljavaju korisnici javnog putničkog prijevoza, uključujući okruženje koje upotrebljavaju pružatelji usluga i infrastrukturni operateri, kao i izgrađeno okruženje koje upotrebljavaju korisnici bankarskih usluga i okruženje centra za korisnike i trgovina telefonskih operatora, moraju ispunjavati zahtjeve za pristupačnost iz odjeljka X. Priloga I. u cilju optimiziranja njihove uporabe za osobe sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom.

Članak 4.

Slobodno kretanje

Države članice ne smiju zbog razloga povezanih sa zahtjevima za pristupačnost onemogućivati da se na njihovu državnom području na tržište stavljaju proizvodi i usluge koji ispunjavaju zahtjeve ove Direktive.

POGLAVLJE III.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Članak 5.

Obveze proizvođača

1. Pri stavljanju svojih proizvoda na tržište proizvođači moraju provjeriti jesu li proizvodi dizajnirani i izrađeni u skladu s primjenjivim zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3.
2. Proizvođači sastavljaju tehničku dokumentaciju u skladu s Prilogom II. i provode postupke ocjene sukladnosti opisane u tom Prilogu ili osiguravaju njihovu provedbu.
Ako je tim postupkom potvrđena sukladnost proizvoda s primjenjivim zahtjevima za pristupačnost, proizvođači sastavljaju EU izjavu o sukladnosti i stavljaju oznaku CE.
3. Proizvođači moraju osigurati provedbu postupaka kojima se osigurava sukladnost serijske proizvodnje. Na odgovarajući način u obzir se moraju uzeti promjene usklađenih normi ili drugih tehničkih specifikacija na koje se upućuje radi pokazivanja sukladnosti proizvoda.
4. Proizvođači vode evidenciju pritužbi, nesukladnih proizvoda i opoziva proizvoda te obavješćuju distributere o svakom takvom praćenju.
5. Proizvođači moraju osigurati da njihov proizvod nosi broj tipa, šarže ili serije ili bilo koji drugi element koji omogućuje njihovu identifikaciju ili, kada to ne dopušta veličina ili priroda proizvoda, da su traženi podaci navedeni na pakiranju ili u dokumentima priloženima proizvodu.
6. Proizvođači na proizvodu ili, kada to nije moguće, na pakiranju proizvoda ili u dokumentu priloženom proizvodu navode svoje ime, registrirano trgovačko ime ili registrirani zaštitni znak i adresu na kojoj se od njih mogu zatražiti informacije o proizvodu. Adresa mora sadržavati jedinstveno mjesto na kojem je moguće stupiti u kontakt s proizvođačem.
7. Proizvođači moraju osigurati da su proizvodu priložene upute i sigurnosne informacije na jeziku koji je bez poteškoća razumljiv potrošačima i krajnjim korisnicima, kako je utvrdila predmetna država članica.
8. Proizvođači koji smatraju ili imaju razloga vjerovati da proizvod koji su stavili na tržište nije sukladan s ovom Direktivom moraju odmah poduzeti korektivne mjere kojima će proizvod ispuniti zahtjeve sukladnosti i ako je potrebno, povući ili opozvati proizvod. Osim toga, ako proizvod predstavlja rizik u pogledu pristupačnosti, proizvođači moraju odmah o tome obavijestiti nadležna nacionalna tijela u državama članicama u kojima je proizvod dostupan, posebno pružajući detalje o nesukladnosti i svim poduzetim korektivnim mjerama.
9. Proizvođači osim toga na obrazložen zahtjev nadležnog nacionalnog tijela moraju na jeziku koji je tom tijelu razumljiv bez poteškoća pružiti sve informacije i dokumentaciju potrebne za utvrđivanje sukladnosti proizvoda. Proizvođači moraju na zahtjev tog tijela s njim surađivati na svim mjerama za uklanjanje rizika koje predstavlja proizvod koji su stavili na tržište i za osiguravanje sukladnosti sa zahtjevima navedenima u članku 3.

Članak 6.

Ovlašteni predstavnici

1. Proizvođač može pisanim odobrenjem imenovati ovlaštenog predstavnika. Obveze navedene u članku 5. stavku 1. o sastavljanju tehničke dokumentacije nisu obuhvaćene obvezama ovlaštenog predstavnika.
2. Ovlašteni predstavnik mora ispuniti zadatke navedene u odobrenju koje je dostavio proizvođač. Odobrenjem se ovlaštenom predstavniku dopušta barem:
 - (a) da na obrazložen zahtjev nadležnog nacionalnog tijela pruži tom tijelu sve informacije i dokumentaciju potrebne za utvrđivanje sukladnosti proizvoda;
 - (b) da surađuje s nadležnim nacionalnim tijelima, na njihov zahtjev, u svakoj poduzetoj radnji u svrhu uklanjanja rizika koje predstavljaju proizvodi obuhvaćeni njihovim ovlaštenjem.

Članak 7.

Obveze uvoznika

1. Uvoznici na tržište stavljaju isključivo sukladne proizvode.
2. Prije stavljanja na tržište uvoznici moraju provjeriti je li proizvođač proveo postupak ocjene sukladnosti naveden u Prilogu II. Moraju provjeriti i je li proizvođač sastavio tehničku dokumentaciju propisanu u tom Prilogu, nosi li proizvod oznaku CE i jesu li proizvodu priloženi potrebni dokumenti te je li proizvođač ispunio zahtjeve iz članka 5. stavaka 5. i 6.
3. Ako uvoznik smatra ili ima razloga vjerovati da proizvod nije sukladan sa zahtjevima navedenima u članku 3., proizvod ne stavlja na tržište sve dok proizvod ne ispuni zahtjeve sukladnosti. Osim toga, ako proizvod predstavlja rizik, uvoznik o tome mora obavijestiti proizvođača i nadležna tijela za nadzor tržišta.
4. Uvoznici na proizvodu ili, kad to nije moguće, na pakiranju ili dokumentu priloženom proizvodu, navode svoje ime, registrirano trgovačko ime ili registrirani trgovački znak i adresu na kojoj je moguće kontaktirati s njima za informacije o proizvodu.
5. Uvoznici moraju osigurati da su proizvodu priložene upute i sigurnosne informacije na jeziku koji je bez poteškoća razumljiv potrošačima i krajnjim korisnicima, kako je utvrdila predmetna država članica.
6. Uvoznici moraju osigurati da tijekom razdoblja u kojem je proizvod u njihovoj odgovornosti uvjeti skladištenja ili prijevoza ne ugroze sukladnost proizvoda sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3.
7. Uvoznici vode evidenciju pritužbi, nesukladnih proizvoda i opoziva proizvoda te obavješćuju distributere o takvom praćenju.
8. Uvoznici koji smatraju ili imaju razloga vjerovati da proizvod koji su stavili na tržište nije sukladan sa zahtjevima navedenim u članku 3. moraju odmah poduzeti korektivne mjere kojima će proizvod ispuniti zahtjeve sukladnosti te, ako je potrebno, povući ili opozvati proizvod. Osim toga, ako proizvod predstavlja rizik, uvoznici moraju odmah o tome obavijestiti nadležna nacionalna tijela u državama članicama u kojima je proizvod dostupan, posebno pružajući detalje o nesukladnosti i svim poduzetim korektivnim mjerama.

9. Uvoznici osim toga na obrazložen zahtjev nadležnog nacionalnog tijela moraju na jeziku koji je tom tijelu razumljiv bez poteškoća pružiti tom tijelu sve informacije i dokumentaciju potrebne za utvrđivanje sukladnosti proizvoda. Uvoznici moraju na zahtjev tog tijela surađivati na svim mjerama za uklanjanje rizika koje predstavlja proizvod koji su stavili na tržište.

Članak 8.

Obveze distributera

1. Pri stavljanju proizvoda na tržište distributeri moraju s dužnom pažnjom postupati u pogledu odredaba ove Direktive.
2. Prije stavljanja proizvoda na tržište, distributeri provjeravaju posjeduje li proizvod oznaku CE, jesu li uz njega priloženi potrebni dokumenti i upute na jeziku koji je lako razumljiv potrošačima i drugim krajnjim korisnicima u državi članici u kojoj će se proizvod staviti na tržište te jesu li proizvođač i uvoznik ispunili sve zahtjeve utvrđene u članku 5. stavcima 5. i 6. i članku 7. stavku 4.
3. Ako distributer smatra ili ima razloga vjerovati da proizvod nije sukladan sa zahtjevima navedenima u članku 3., ne smije omogućiti dostupnost proizvoda na tržištu sve dok proizvod ne ispunji zahtjeve sukladnosti. Osim toga, ako proizvod predstavlja rizik, distributer o tome mora obavijestiti proizvođača i nadležna tijela za nadzor tržišta.
4. Distributeri moraju osigurati da tijekom razdoblja u kojem je proizvod u njihovoj odgovornosti uvjeti skladištenja ili prijevoza ne ugroze sukladnost proizvoda sa zahtjevima navedenima u članku 3.
5. Distributeri koji smatraju ili imaju razloga vjerovati da proizvod koji su stavili na tržište nije sukladan sa zahtjevima ove Direktive moraju osigurati provedbu korektivnih mjera kojima će proizvod ispuniti zahtjeve sukladnosti i ako je potrebno, povući ili opozvati proizvod. Osim toga, ako proizvod predstavlja rizik, distributeri moraju odmah o tome obavijestiti nadležna nacionalna tijela u državama članicama u kojima je proizvod dostupan, posebno pružajući detalje o nesukladnosti i svim poduzetim korektivnim mjerama.
6. Distributeri osim toga na obrazložen zahtjev nadležnog nacionalnog tijela moraju pružiti tom tijelu sve informacije i dokumentaciju potrebne za utvrđivanje sukladnosti proizvoda. Distributeri moraju na zahtjev tog tijela s njim surađivati na svim mjerama za uklanjanje rizika koje predstavlja proizvod čiju su dostupnost omogućili na tržištu.

Članak 9.

Slučajevi u kojima se obveze proizvođača primjenjuju na uvoznike i distributere

Za potrebe ove Direktive uvoznici ili distributeri smatraju se proizvođačem i na njih se primjenjuju obveze koje se odnose na proizvođače u okviru članka 5. ako proizvod stave na tržište pod svojim imenom ili zaštitnim znakom ili proizvod već dostupan na tržištu izmijene u takvoj mjeri da te izmjene mogu utjecati na sukladnost sa zahtjevima ove Direktive.

Članak 10.

Informacije o gospodarskim subjektima

1. Gospodarski subjekti dužni su na zahtjev nadležnih tijela za nadzor tržišta dostaviti informacije o:

- (a) svim gospodarskim subjektima koji su im isporučili proizvod;
 - (b) svim gospodarskim subjektima kojima su isporučili proizvod.
2. Gospodarski subjekti moraju čuvati informacije navedene u stavku 1. u razdoblju od 10 godina nakon što im je isporučen proizvod i 10 godina nakon što su drugom subjektu isporučili proizvod.

Članak 11.

Obveze pružatelja usluga

1. Pružatelji usluga moraju osigurati sukladnost dizajna i pružanja usluga u pogledu odredaba članka 3.
2. Pružatelji usluga moraju pripremiti potrebne informacije u skladu s Prilogom III. kojima se objašnjava način na koji se uslugama ispunjavaju zahtjevi za pristupačnost navedeni u članku 3. Informacije moraju u pisanom i usmenom obliku biti dostupne javnosti na način koji je pristupačan osobama sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću, uključujući osobe s invaliditetom. Pružatelji usluga moraju čuvati informacije tijekom cijelog razdoblja u kojem se pruža usluga.
3. Pružatelji usluga moraju osigurati provedbu postupaka kojima se jamči da se usluge stalno pružaju u skladu sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3. Pružatelji usluga moraju na odgovarajući način uzeti u obzir promjene svojstava pružanja usluge i promjene zahtjeva za pristupačnost navedenih u članku 3. U slučaju nesukladnosti pružatelji usluga moraju poduzeti potrebne korektivne mjere kojima će usluga ispuniti zahtjeve za pristupačnost navedene u članku 3.
4. Pružatelji usluga osim toga na obrazložen zahtjev nadležnog nacionalnog tijela moraju pružiti tom tijelu sve informacije potrebne za utvrđivanje sukladnosti usluge sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3. Pružatelji usluga na zahtjev tih tijela moraju s njima surađivati na svim mjerama za osiguravanje sukladnosti usluga s tim zahtjevima.

Članak 12.

Temeljna promjena i nerazmjerno opterećenje

1. Zahtjevi za pristupačnost navedeni u članku 3. primjenjuju se u mjeri u kojoj ne uzrokuju znatne promjene aspekta ili svojstva proizvoda ili usluge, zbog kojih se mijenja priroda proizvoda ili usluge.
2. Zahtjevi za pristupačnost navedeni u članku 3. primjenjuju se u mjeri u kojoj ne uzrokuju nerazmjerno opterećenje za predmetne gospodarske subjekte.
3. Kako bi se procijenilo u kojoj mjeri sukladnost sa zahtjevima za pristupačnost u pogledu proizvoda ili usluga uzrokuje nerazmjerno opterećenje, gospodarski subjekti u obzir posebno uzimaju sljedeće:
 - (a) veličinu, resurse i prirodu gospodarskih subjekata;
 - (b) procijenjene troškove i koristi za gospodarske subjekte u odnosu na procijenjene koristi za osobe s invaliditetom, uzimajući u obzir učestalost i trajanje uporabe pojedinačnog proizvoda ili usluge.
4. Opterećenje se neće smatrati nerazmjernim ako se subjekt na ime tog opterećenja financira iz izvora koji nisu njegovi vlastiti, neovisno jesu li javni ili privatni izvori.

5. Gospodarski subjekti ocjenjuju uzrokuju li se usklađivanjem sa zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga temeljne promjene ili nerazmjerno opterećenje.
6. Ako gospodarski subjekti za pojedinačni proizvod ili uslugu primijene iznimku predviđenu u stavcima od 1. do 5., o tome moraju izvijestiti nadležno tijelo za nadzor tržišta u državi članici na čije je tržište proizvod ili usluga stavljen ili stavljen na raspolaganje. Izvješće mora sadržavati ocjenu navedenu u stavku 3. Mikropoduzeća su izuzeta od obveze izvješćivanja no dužna su na zahtjev nadležnog tijela za nadzor tržišta podnijeti relevantnu dokumentaciju tom tijelu.

POGLAVLJE IV.

USKLAĐENE NORME, ZAJEDNIČKE TEHNIČKE SPECIFIKACIJE I SUKLADNOST PROIZVODA I USLUGA

Članak 13.

Pretpostavka sukladnosti

Proizvodi i usluge sukladni s usklađenim normama ili njihovim dijelovima na koje su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europske unije* pretpostavljaju se sukladnima sa zahtjevima za pristupačnost obuhvaćenima tim usklađenim normama ili njihovim dijelovima navedenima u članku 3.

Članak 14.

Zajedničke tehničke specifikacije

1. Ako upućivanja na usklađene norme nisu objavljena u *Službenom listu Europske unije* u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012 te su za usklađivanje tržišta potrebni dodatni detalji za zahtjeve za pristupačnost određenih proizvoda i usluga, Komisija može donijeti provedbene akte kojima se uspostavljaju zajedničke tehničke specifikacije (CTS) za zahtjeve za pristupačnost navedene u Prilogu I. ovoj Direktivi. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2. ove Direktive.
2. Proizvodi i usluge sukladni sa zajedničkim tehničkim specifikacijama navedenima u stavku 1. ili njegovim dijelovima smatraju se sukladnima sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3. koji je obuhvaćen zajedničkim tehničkim specifikacijama ili njihovim dijelom.

Članak 15.

EU izjava o sukladnosti proizvoda

1. EU izjavom o sukladnosti potvrđuje se da su ispunjeni odgovarajući zahtjevi za pristupačnost navedeni u članku 3. Ako je primijenjena iznimka predviđena člankom 12., EU izjava o sukladnosti mora sadržavati napomenu o zahtjevima za pristupačnost koji podliježu toj iznimci.
2. Struktura obrasca EU izjave o sukladnosti propisana je Prilogom III. Odluci br. 768/2008/EZ. Izjava mora sadržavati elemente definirane u Prilogu II. ovoj Direktivi i mora se stalno ažurirati. Zahtjevima u pogledu tehničke dokumentaciju izbjegava se uzrokovanje nerazmjernog opterećenja za mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća. Obrazac se prevodi na jezik ili jezike koje zahtijeva država članica na čije se tržište proizvod stavlja ili stavlja na raspolaganje.
3. Ako se na proizvod primjenjuje više od jednog akta Unije kojim se zahtijeva EU izjava o sukladnosti, sastavlja se samo jedna EU izjava o sukladnosti u vezi sa svim takvim aktima Unije. U toj izjavi navode se predmetni akti uključujući upućivanja na njihove objave.
4. Sastavljanjem EU izjave o sukladnosti proizvođač preuzima odgovornost za sukladnost tog proizvoda.

Članak 16.

Opća načela oznake CE proizvoda

Oznake CE podliježu općim načelima navedenima u članku 30. Uredbe (EZ) br. 765/2008.

POGLAVLJE V.

NADZOR TRŽIŠTA, SUKLADNOST I ZAŠTITNI POSTUPAK UNIJE

Članak 17.

Nadzor tržišta proizvoda

1. Na proizvode se primjenjuju članak 15. stavak 3. te članci od 16. do 29. Uredbe (EZ) br. 765/2008.
2. Tijela za nadzor tržišta tijekom postupka nadzora tržišta provode preispitivanje ocjenjivanja navedenog u članku 12.
3. Države članice moraju na zahtjev korisnika u pristupačnom obliku osigurati dostupnost informacija koje nadležna tijela za nadzor tržišta posjeduju o sukladnosti gospodarskih subjekata s primjenjivim zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3. i o procjeni izuzeća navedenih u članku 12., osim ako te informacije nije moguće pružiti zbog povjerljivosti, kako je opisano u članku 19. stavku 5. Uredbe (EZ) br. 765/2008.

Članak 18.

Sukladnost usluga

1. Države članice moraju uspostaviti, provesti i redovito ažurirati odgovarajuće postupke za:
 - (a) provjeru sukladnosti usluga navedenih u članku 1. stavku 2. sa zahtjevima navedenima u ovoj Direktivi i ocjeni iznimki utvrđenih člankom 12;
 - (b) naknadne pritužbe ili izvješća o pitanjima u pogledu nesukladnosti usluga navedenih u članku 1. stavku 2. sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 3.;
 - (c) potvrđivanje provedbe potrebnih korektivnih mjera koje provodi gospodarski subjekt.
2. Države članice imenuju tijela za nadzor tržišta nadležna za provedbu postupaka navedenih u stavku 1.

Države članice moraju osigurati informiranost javnosti o postojanju, odgovornostima i identitetu tijela navedenih u prvom podstavku. Ta tijela na zahtjev moraju osigurati dostupnost informacija u pristupačnom obliku.

Članak 19.

Postupak za proizvode koji predstavljaju rizik u pogledu pristupačnosti na nacionalnoj razini

1. Ako tijela za nadzor tržišta države članice poduzmu mjere sukladno članku 20. Uredbe (EZ) br. 765/2008 ili ako opravdano vjeruju da proizvod obuhvaćen ovom Direktivom predstavlja rizik u pogledu aspekata pristupačnosti uređenih ovom Direktivom, tijela za nadzor tržišta provode evaluaciju predmetnog proizvoda u pogledu svih zahtjeva utvrđenih ovom Direktivom. Relevantni gospodarski subjekti u potpunosti surađuju s tijelima za nadzor tržišta.

Ako tijela za nadzor tržišta tijekom postupka evaluacije utvrde da proizvod nije sukladan sa zahtjevima navedenima u ovoj Direktivi, od relevantnoga gospodarskog subjekta moraju bez odgode zatražiti da poduzme sve korektivne mjere kako bi se proizvod uskladio sa zahtjevima, povući proizvod s tržišta ili opozvati proizvod u razumnom roku, razmjerno prirodi rizika i ovisno o njihovoj procjeni.

Na mjere navedene u drugom podstavku primjenjuje se članak 21. Uredbe (EZ) br. 765/2008.
2. Ako smatraju da nesukladnost nije ograničena samo na područje njihove države, tijela za nadzor tržišta moraju obavijestiti Komisiju i druge države članice o rezultatima evaluacije i mjerama koje zahtijevaju od gospodarskog subjekta.
3. Gospodarski subjekt mora osigurati provedbu svih odgovarajućih korektivnih mjera u pogledu svih predmetnih proizvoda koje je stavio na tržište Unije.
4. Ako relevantni gospodarski subjekt ne poduzme odgovarajuće korektivne mjere u roku navedenom u stavku 1. drugom podstavku, tijela za nadzor tržišta poduzimaju odgovarajuće privremene mjere zabrane ili ograničavanja slobodnog distribuiranja tog proizvoda na svojem nacionalnom tržištu, povlačenja proizvoda s tog tržišta ili njegova opoziva. Tijela za nadzor tržišta o tome moraju odmah obavijestiti Komisiju i druge države članice.

5. Informacije opisane u stavku 4. moraju sadržavati sve dostupne detalje, posebno podatke potrebne za identifikaciju nesukladnog proizvoda, podatke o njegovu podrijetlu, prirodu navodne nesukladnosti i mogućeg rizika, prirodu i trajanje poduzetih nacionalnih mjera i argumente koje je dostavio relevantni gospodarski subjekt. Tijela za nadzor tržišta posebno navode je li nesukladnost uzrokovana nekim od sljedećih čimbenika:
 - (c) time što proizvod ne ispunjava zahtjeve povezane sa zahtjevima navedenima u članku 3. ove Direktive ili
 - (d) nedostatkom usklađene norme navedene u članku 13. kojom se stvara pretpostavka sukladnosti.
6. Izuzev države članice koja je pokrenula postupak, države članice moraju odmah obavijestiti Komisiju i ostale države članice o svim donesenim mjerama i dodatnim informacijama koje su im dostupne u pogledu nesukladnosti predmetnog proizvoda te, u slučaju nesuglasja o poduzetoj nacionalnoj mjeri, o svojim prigovorima.
7. Ako u roku od tri mjeseca od primitka informacija navedenih u stavku 4. nijedna država članica ni Komisija ne podnesu prigovor na privremenu mjeru koju je poduzela država članica, mjera se smatra opravdanom.
8. Države članice moraju osigurati provedbu odgovarajuće mjere ograničavanja u pogledu predmetnog proizvoda, poput povlačenja proizvoda s tržišta bez odgađanja.

Članak 20.

Zaštitni postupak Unije

1. Ako je nakon završetka postupka opisanog u članku 19. stavcima 3. i 4. na mjeru koju je poduzela država članica podnesen prigovor ili Komisija smatra da nacionalna mjera nije sukladna zakonodavstvu Unije, Komisija bez odlaganja započinje savjetovanje s državama članicama i relevantnim gospodarskim subjektima i provodi evaluaciju nacionalne mjere. Komisija na temelju rezultata te evaluacije odlučuje o opravdanosti nacionalne mjere.

Komisija svoju odluku upućuje svim državama članicama i odmah ju dostavlja državama članicama i relevantnim gospodarskim subjektima.
2. Ako se nacionalna mjera smatra opravdanom, sve države članice moraju poduzeti mjere kojima se osigurava povlačenje nesukladnog proizvoda s njihova tržišta te o tome obavijestiti Komisiju. Ako se nacionalna mjera smatra neopravdanom, predmetna država članica mora opozvati mjeru.
3. Ako se nacionalna mjera smatra opravdanom i nesukladnost proizvoda pripisuje nedostatku usklađenih normi navedenih u članku 19. stavku 5. točki (b) ove Direktive, Komisija primjenjuje postupak opisan člankom 11. Uredbe (EU) br. 1025/2012.

POGLAVLJE VI.

ZAHTJEVI ZA PRISTUPAČNOST U DRUGIM PROPISIMA UNIJE

Članak 21.

Primjenjivost zahtjeva za pristupačnost na ostale akte Unije

Zahtjevi za pristupačnost navedeni u odjeljku IX. Priloga I. primjenjuju se na:

- (a) tehničke specifikacije i kriterije dodjele u pogledu svih javnih ugovora i koncesija čiji je predmet ugovora namijenjen tome da ga upotrebljavaju osobe, bez obzira je li riječ o široj javnosti ili osoblju ugovornog tijela ili ugovornog subjekta, a koji podliježu odredbama Direktive 2014/23/EU,⁴⁹ Direktive 2014/24/EU⁵⁰ te Direktive 2014/25/EU;⁵¹
- (b) zahtjeve za pristupačnost u okviru pripreme i provedbe programa u okviru Uredbe (EU) br. 1303/2013 o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo, i Uredbe (EU) br. 1304/2013 o Europskom socijalnom fondu;
- (c) zahtjeve za pristupačnost povezane s društvenim i kvalitativnim kriterijima koje utvrđuju nadležna tijela u postupcima natječaja za usluge javnog željezničkog i cestovnog putničkog prijevoza u okviru Uredbe (EZ) br. 1370/2007;
- (d) prijevoznu infrastrukturu u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1315/2013.

Članak 22.

Nerazmjerno opterećenje

1. Zahtjevi za pristupačnost navedeni u članku 21. primjenjuju se u mjeri u kojoj u cilju ispunjavanja odredaba tog članka ne uzrokuju nerazmjerno opterećenje nadležnim tijelima.
2. Kako bi se procijenilo u kojoj mjeri sukladnost sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 21. uzrokuje nerazmjerno opterećenje, nadležna tijela u obzir posebno uzimaju sljedeće:
 - (a) veličinu, resurse i prirodu predmetnog nadležnog tijela;
 - (b) procijenjene troškove i koristi za nadležno tijelo u odnosu na procijenjene koristi za osobe s invaliditetom, uzimajući u obzir učestalost i trajanje uporabe pojedinačnog proizvoda ili usluge.
3. Predmetna nadležna tijela provode ocjenjivanje uzrokuje li se usklađivanjem sa zahtjevima za pristupačnost navedenima u članku 21. nerazmjerno opterećenje.
4. Ako je nadležno tijelo na pojedinačni proizvod ili uslugu primijenilo iznimku predviđenu u stavcima 1., 2. i 3., o tome mora izvijestiti Komisiju. Izvješće mora sadržavati ocjenu navedenu u stavku 2.

⁴⁹ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji.

⁵⁰ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi.

⁵¹ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga.

Članak 23.

Zajedničke tehničke specifikacije za ostale akte Unije

Sukladnost s člankom 21. osigurava se usklađenošću sa zajedničkim tehničkim specifikacijama donesenima u skladu s člankom 14. stavkom 1. ili njegovim dijelovima.

POGLAVLJE VII.

PROVEDBENE OVLASTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 25.

Primjena

1. Države članice moraju osigurati dostupnost odgovarajućih i učinkovitih pravnih sredstava za osiguravanje sukladnosti s ovom Direktivom.
2. Pravnim sredstvima navedenima u stavku 1. moraju se obuhvatiti:
 - (a) odredbe kojima se potrošaču nacionalnim zakonodavstvom omogućuje da se obrati sudovima ili nadležnim upravnim tijelima kako bi se osiguralo provođenje nacionalnih odredaba kojima se prenosi ova Direktiva;
 - (b) odredbe kojima se javnim tijelima ili privatnim udruženjima, organizacijama ili drugim pravnim subjektima koji imaju legitiman interes omogućuje da se u potrošačevo ime obrate sudovima ili nadležnim upravnim tijelima kako bi se osiguralo provođenje nacionalnih odredaba kojima se prenosi ova Direktiva.

Članak 26.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama primjenjivima na povrede nacionalnih odredbi donesenih u skladu s ovom Direktivom i poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe.
2. Sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne težini prekršaja i odvraćajuće.
3. Države članice moraju bez odgode obavijestiti Komisiju o tim odredbama i mjerama te o svim naknadnim izmjenama koje se tiču tih odredaba.
4. Pri utvrđivanju sankcija u obzir se mora uzeti ozbiljnost nesukladnosti, uključujući broj jedinica predmetnog nesukladnog proizvoda ili usluge te broj osoba na koje utječe nesukladnost.

Članak 27.

Prenošenje

1. Države članice najkasnije do [... *unijeti datum – dvije godine nakon stupanja na snagu ove Direktive*] donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. Države članice Komisiji odmah dostavljaju tekst tih propisa.
2. Države članice te odredbe primjenjuju od [... *unijeti datum – šest godina nakon stupanja na snagu ove Direktive*].
3. Kada države članice donose te propise, pri njihovoj službenoj objavi propisi moraju sadržavati upućivanje na ovu Direktivu ili im se takvo upućivanje prilaže. Države članice određuju načine tog upućivanja.
4. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredbi nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.
5. Države članice koje primijene mogućnost navedenu u članku 3. stavku 10. Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredbi nacionalnog prava koje u tu svrhu donesu i izvješćuju Komisiju o napretku njihove provedbe.

Članak 28.

Izvješćivanje i preispitivanje

Komisija Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija podnosi izvješće o primjeni ove Direktive do [... *unijeti datum – pet godina nakon primjene ove Direktive*] te zatim svakih pet godina.

1. Izvješćem se, među ostalim, u kontekstu društvenog, gospodarskog i tehnološkog razvoja obrađuju promjene pristupačnosti proizvoda i usluga i učinak na gospodarske subjekte i osobe s invaliditetom, utvrđivanjem područja u kojima je moguće smanjiti opterećenje, uzimajući u obzir eventualne izmjene ove Direktive.
2. Države članice pravodobno dostavljaju Komisiji sve informacije koje su Komisiji potrebne za sastavljanje tog izvješća.
3. Izvješćem Komisije u obzir se uzimaju stajališta gospodarskih dionika i relevantnih nevladinih organizacija, uključujući i stajališta organizacija osoba s invaliditetom i organizacija koje predstavljaju starije osobe.

Članak 29.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 30.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica u pogledu zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004.

Odgovarajuća područja politike u strukturi ABM/ABB⁵²

Naslov 33 (sudelegacija u EMPL)

Priroda prijedloga/inicijative

X prijedlog/inicijativa odnosi se na **ново djelovanje**

☐ prijedlog/inicijativa odnosi se na **ново djelovanje nakon pilot-projekta / pripremnog djelovanja⁵³**

☐ prijedlog/inicijativa odnosi se na **produženje postojećeg djelovanja**

☐ prijedlog/inicijativa odnosi se na **djelovanje koje je preusmjereno na novo djelovanje**

Ciljevi

Višegodišnji strateški ciljevi Komisije na koje se odnosi prijedlog/inicijativa

Ispunjavanje obveza preuzetih u okviru Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. tako što će se na unutarnjem tržištu ukloniti prepreke slobodnom distribuiranju ciljanog skupa proizvoda i usluga važnih za potpuno sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu.

Posebni ciljevi i odgovarajuće aktivnosti u okviru strukture ABM/ABB

Posebni cilj: promicanje i zaštita prava osoba s s invaliditetom

odgovarajuće aktivnosti osnaživanja prava osoba s invaliditetom u okviru strukture ABM/ABB (sudelegacija iz 33 02)

⁵² ABM: activity-based management (upravljanje prema djelatnostima) – ABB: activity-based budgeting (priprema proračuna na temelju djelatnosti).

⁵³ Kako je navedeno u članku 54. stavku 2. točki (a) ili (b) Uredbe o financijskim pravilima.

Očekivani rezultati i učinak

Navesti učinke koje bi prijedlog/inicijativa trebali imati na ciljane korisnike/skupine.

Poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta za posebne pristupačne proizvode i usluge, također i u području javne nabave.

Olakšati djelovanje industrijskog sektora i ispunjavanje potreba korisnika sa smanjenom funkcionalnom sposobnošću uključujući starije osobe i osobe s invaliditetom.

Smanjivanje prepreka prekograničnoj trgovini i povećavanje tržišnog natjecanja za odabrane proizvode i usluge u području javne nabave.

Olakšavanje pristupa korisnicima s invaliditetom širem rasponu pristupačnih i cjenovno prihvatljivih proizvoda i usluga.

Pokazatelji rezultata i učinka

Navesti pokazatelje koji omogućuju praćenje provedbe prijedloga/inicijative.

Broj proizvoda za koje je pripremljen tehnički dokument za oznaku CE koji uključuje pristupačnost.

Broj javnih poziva na podnošenje ponuda s upućivanjem na pristupačnost i zahtjeve za pristupačnost na razini EU-a.

Broj pritužbi na proizvode i usluge jer ne ispunjavaju zahtjeve za pristupačnost.

Broj sudskih predmeta o pitanjima pristupačnosti za predmetne proizvode i usluge.

Dostupnost usklađenih normi za pristupačnost koje su donijele europske organizacije za normizaciju.

Broj novih EU-ovih zakonodavnih akata u kojima se za definiranje pristupačnosti upućuje na europsko zakonodavstvo o pristupačnosti.

Utemeljenost prijedloga/inicijative

Zahtjevi koje je potrebno kratkoročno ili dugoročno ispuniti

Uklanjanje različitosti među nacionalnim zahtjevima za pristupačnost u pogledu proizvoda i usluga dostupnih na tržištu EU-a i povezanih sa specifikacijama javne nabave, koje uzrokuju rascjepkanost unutarnjeg tržišta.

Definiranje zajedničkih EU-ovih zahtjeva za pristupačnost za odabrane proizvode i usluge te javnu nabavu proizvoda i usluga.

Unaprjeđivanje primjene zahtjeva za pristupačnost.

Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a

Prijedlogom će se ukloniti rascjepkanost unutarnjeg tržišta kojim se uzrokuju prepreke prekograničnoj trgovini i narušavanja tržišnog natjecanja, kao i dodatno zaštititi potrošače uzimajući u obzir nova kretanja na tržištu.

Samo se djelovanjem na razini EU-a može stvoriti usklađen i dosljedan pravni okvir za slobodno distribuiranje pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu.

Ovom će se inicijativom doprinijeti dosljednoj i učinkovitoj provedbi Konvencije UN-a diljem EU-a čime će se državama članicama pomoći u ispunjavanju sukladnosti s prethodno navedenima međunarodnim obvezama, što će koristiti industriji i potrošačima.

Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Trenutačno je ovo područje samo djelomično regulirano na razini EU-a.

Iskustvima u okviru Direktive 2001/83/EZ o pakiranju lijekova, Direktive 95/16/EZ o dizalima ili u okviru Uredbe o transportu (EZ) br. 661/2009 dokazane su koristi usklađivanja zahtjeva za pristupačnost za unutarnje tržište.

Osim toga postoji niz uzročnika poteškoća kojima se opravdava nužnost djelovanja EU-a u područjima obuhvaćenima prijedlogom Direktive:

odstupanja nacionalnih zahtjeva za pristupačnost uzrokovana su nedostatkom koordinacije na razini EU-a o tome koji proizvodi i usluge trebaju biti pristupačni ili time što je zakonodavstvom EU-a ili međunarodnim sporazumima propisana općenita razina pristupačnosti koju određeni proizvodi i usluge moraju ispunjavati (na primjer Konvencija UN-a ili propisi EU-a o javnoj nabavi), a nisu utvrđena detaljna pravila o stvarnoj primjeni zahtjeva za pristupačnost.

Trenutačno je to pitanje u potpunosti prepušteno nacionalnim tijelima što je rezultiralo postojecom raznolikošću zahtjeva za pristupačnost.

Usklađenost i moguća sinergija s ostalim odgovarajućim instrumentima

Ovaj prijedlog dosljedan je s ciljevima Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. i Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom čiji su potpisnici EU i većina država članica.

Prijedlog je komplementaran s važećim EU-ovim zakonodavstvom o pitanjima pomoći osobama s invaliditetom ili otežanim kretanjem poput prava putnika u svim oblicima prijevoza (zračni, željeznički i autobusni prijevoz te prijevoz vodnim putovima).

Prijedlog je komplementaran i s prijedlogom Direktive o pristupačnosti interneta kojom se obuhvaćaju samo određene internetske stranice javnog sektora.

Trajanje i financijski učinak

- ☐ prijedlog/inicijativa **ograničenog trajanja**
 - ☐ prijedlog/inicijativa na snazi od [D. M.] GGGG. do [D. M.] GGGG.
 - ☐ financijski učinak od GGGG. do GGGG.
 - ☒ prijedlog/inicijativa **neograničenog trajanja**
- provedba s razdobljem uspostave od GGGG. do GGGG.,
nakon čega slijedi sveobuhvatno djelovanje.

Predviđene metode upravljanja⁵⁴

Iz proračuna za 2015.

☒ **izravno upravljanje** Komisije

- ☐ preko njezinih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije
- ☐ preko izvršnih agencija
- ☐ **podijeljeno upravljanje** s državama članicama
- ☐ **neizravno upravljanje** povjeravanjem zadataka provedbe:
- ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one imenovala
- ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- ☐ tijelima na koja se upućuje u člancima 208. i 209. Financijske uredbe
- ☐ tijelima javnog prava
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj pruže odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja pruže odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u ZVSP-u u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Ako je označeno više načina upravljanja, pojedinosti navesti u odjeljku „Napomene”

Napomene

Ne predviđa se da su za provedbu potrebna znatna financijska sredstva.
--

⁵⁴ Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na web-mjestu BudgWeb: http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/regulations/regulations_en.cfm

MJERE UPRAVLJANJA

Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete

Najviše pet godina nakon primjene Direktive te zatim svakih pet godina Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o primjeni ove Direktive, popraćeno, ako je potrebno, prijedlozima za prilagodbu Direktive društvenim, tehnološkim i gospodarskim kretanjima, posebno u pogledu pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Sustav upravljanja i kontrole

Utvrđeni rizici

Kašnjenje država članica u prenošenju Direktive.

Neadekvatno praćenje (i evaluacija) prenošenja Direktive.

Nema posebnih financijskih rizika.

Informacije o uspostavi sustava unutarnje kontrole

Standardni postupci Komisije za kontrolu / postupci zbog povrede kad je riječ o prenošenju i primjeni Direktive.

Procjene troškova i koristi kontrola i ocjena očekivane razine rizika pogreške

Standardni troškovi provjeravanja prenošenja akata i eventualnih postupaka zbog povrede.

Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu.

Nije primjenjivo

PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje se prijedlog/inicijativa odnosi

Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	naslov broj 3.	dif./nedif. ⁽⁵⁵⁾	zemalja EFTA-e ⁵⁶	zemalja kandidatkinja ⁵⁷	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
3.	33.02.02 – Promicanje nediskriminacije i jednakosti	dif.	NE	NE	NE	NE

Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	broj [...]naslov.....]	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[...][XX.YY.YY.YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

⁵⁵ dif. = diferencirana odobrena sredstva / nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

⁵⁶ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁵⁷ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalne zemlje kandidatkinje sa zapadnog Balkana.

Procijenjeni učinak na rashode

[Ovaj se dio ispunjava u **proračunskoj tablici o administrativnim proračunskim podacima** (drugi dokument u prilogu ovom financijskom izvještaju) koju je potrebno učitati na mrežne stranice CISNET-a radi savjetovanja među službama.]

Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj 3.	naslov „Sigurnost i građanstvo”
---	------------	---------------------------------

GU: EMPL			Godina 2015. ⁵⁸	Godina 2016.	Godina 2017.	Godina 2018.	Godina 2019.	Godina 2020.	UKUPNO
• Odobrena sredstva za poslovanje									
Broj proračunske linije 33 02 02	preuzete obveze	(1)	0	0	0		0,20		0,20
	plaćanja	(2)	0	0	0			0,20	0,20
Broj proračunske linije	preuzete obveze	(1a)							
	plaćanja	(2a)							
Odobrena administrativna sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ⁵⁹									
Broj proračunske linije		(3)							
UKUPNA odobrena sredstva za GU EMPL	preuzete obveze	=1+1a +3					0,20		0,20
	plaćanja	=2+2a +3						0,20	0,20

⁵⁸ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative.

⁵⁹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravnih istraživanja, izravnih istraživanja.

U skladu s člankom 28. prijedloga, preispitivanje će se provesti tijekom godine n+5. Takvo će se preispitivanje vjerojatno provesti uz vanjsku pomoć ili studiju.

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	preuzete obveze	(4)						0,20		0,20
	plaćanja	(5)							0,20	0,20
• UKUPNA odobrena administrativna sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)								
UKUPNA odobrena sredstva za GU EMPL iz višegodišnjeg financijskog okvira	preuzete obveze	=4+ 6						0,20		0,20
	plaćanja	=5+ 6							0,20	0,20
	plaćanja	=5+ 6								

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	5.	„Administrativni rashodi”
--	----	---------------------------

U milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

		Godina 2018.	Godina 2019.	Godina 2020.	Godina 2021.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
GU: EMPL									
• Ljudski resursi									
• Ostali administrativni rashodi		0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
UKUPNO za GU EMPL	odobrena sredstva	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 5. iz višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne preuzete obveze = ukupna plaćanja)	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

U milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

		Godina 2018.	Godina 2019.	Godina 2020.	Godina 2021.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. – 5. iz višegodišnjeg financijskog okvira	preuzete obveze	0,014	0,228	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,382
	plaćanja	0,014	0,028	0,228	0,028	0,028	0,028	0,028	0,382

Procijenjeni učinak na odobrena sredstva za poslovanje

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje
- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna su odobrena sredstva za poslovanje kako je navedeno u nastavku:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate ↓			Godina 2018.		Godina 2019.		Godina 2020.		Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)						UKUPNO	
	REZULTATI															
	Vrsta ⁶⁰	Prosje- -čni trošak	br.	trošak	br.	trošak	br.	trošak	br.	troša k	br.	trošak	br.	trošak	ukupni broj	ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ⁶¹ ... Posebni cilj: promicanje i zaštita prava osoba s s invaliditetom																
– rezultat	Studija	0,2			1	0,20									1	0,200
– rezultat																
– rezultat																
Međuzbroj za posebni cilj br. 1																
POSEBNI CILJ br. 2 ...																
– rezultat																
Međuzbroj za posebni cilj br. 2																
UKUPNI TROŠAK					1	0,20									1	0,200

⁶⁰ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr. broj financiranih studentskih razmjena, broj kilometara izgrađenih prometnica itd.).

⁶¹ Kako je opisano u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”

Procijenjeni učinak na odobrena administrativna sredstva

Sažetak

☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena administrativna sredstva

☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su odobrena administrativna sredstva kako je navedeno u nastavku:

U milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

	Godina N⁶²	Godina N + 1	Godina N + 2	Godina N + 3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
--	---------------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	--	--	--	---------------

NASLOV 5. iz višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
Međuzbroj za NASLOV 5. iz višegodišnjeg financijskog okvira	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182

Izvan NASLOVA 5.⁶³ višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj izvan NASLOVA 5. iz višegodišnjeg financijskog okvira								

UKUPNO	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
---------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspoređena unutar glavne uprave te, prema potrebi, bilo kojim dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava i uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

⁶² Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative.

⁶³ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravnih istraživanja i izravnih istraživanja.

Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

☒ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi

☐ Za prijedlog/inicijativu potrebni su ljudski resursi kako je navedeno u nastavku:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

	Godina N	Godina N + 1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
• Plan radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)							
XX 01 01 01 (sjedište i predstavništva Komisije)							
XX 01 01 02 (delegacije)							
XX 01 05 01 (neizravno istraživanje)							
10 01 05 01 (izravno istraživanje)							
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentima punog radnog vremena: EPRV)⁶⁴							
XX 01 02 01 (UO, UNS, AO iz „opće omotnice”)							
XX 01 02 02 (UO, LO, UNS, AO i NPSD)							
XX 01 04 yy ⁶⁵	– u sjedištu						
	– u delegacijama						
XX 01 05 02 (UO, UNS, AO – neizravno istraživanje)							
10 01 05 02 (UO, UNS, AO – izravno istraživanje)							
ostale proračunske linije (navesti)							
UKUPNO							

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili naslov proračuna.

Potrebni ljudski resursi pokrit će se osobljem glavne uprave koje je već zaduženo za upravljanje djelovanjem i/ili preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, bilo kojim dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadataka koje treba provesti:

Dužnosnici i privremeno osoblje	
Vanjsko osoblje	Nije primjenjivo

⁶⁴ UO = ugovorno osoblje, LO = lokalno osoblje, UNS = upućeni nacionalni stručnjaci, AO = agencijsko osoblje, NPSD = niže pozicionirani stručnjaci u delegacijama

⁶⁵ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje u okviru odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

Usklađenost s postojećim višegodišnjim financijskim okvirom

☒ Prijedlog/inicijativa u skladu je s postojećim višegodišnjim financijskim okvirom.

☐ Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose.

☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta za financijsku fleksibilnost ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira⁶⁶.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

Doprinosi trećih osoba

☒ Prijedlogom/inicijativom se ne predviđa sufinanciranje od trećih strana.

Prijedlogom/inicijativom predviđa se sljedeći iznos sufinanciranja:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

	Godina N	Godina N + 1	Godina N + 2	Godina N + 3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Naveći tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNA odobrena sredstva sufinanciranja								

⁶⁶ Vidjeti točke 19. i 24. Međuinstitucijskog sporazuma (za razdoblje od 2007. do 2013.).

Procijenjeni učinak na prihode

☒ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.

☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:

☐ na vlastita sredstva

☐ na ostale prihode

U milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću proračunsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ⁶⁷						
			Godina N	Godina N +1	Godina N +2	Godina N +3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
Članak									

Za ostale „namjenske” prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.

⁶⁷ Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carinske pristojbe, pristojbe na šećer), navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi umanjani za 25 % zbog troškova naplate.